

Pénzforgalomról mindenkinek 2.

Átutalások

2008

Átutalások

2008. szeptember

A Magyar Nemzeti Bank jelen kiadványa kizárólag tájékoztatás célját szolgálja.

A jelen tájékoztató tartalma nem minősül a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 53–56. §-aiban szabályozott jogi iránymutatásnak, ezért jogi ereje, kötelező tartalma nincs.

Ennélfogva a megállapítások jogvitában nem használhatóak fel.

A kiadvány elkészítését irányította: Lajos Brigitta

(Magyar Nemzeti Bank, Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás)

A kiadvány összeállításában közreműködött: Császár Péter, Divéki Éva, Lajos Brigitta

Kiadja a Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Iglódi-Csató Judit

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 1789-6371 (on-line)

Tartalomjegyzék

Bevezetés	7
I. Az átutalásról általában	9
1. Mit értünk átutalás és átvezetés alatt?	9
2. Mi a különbség az egyszerű átutalás, a rendszeres (vagy tartós, állandó) átutalás és a csoportos átutalás között?	9
3. Mit értünk bankkártyával kezdeményezett átutaláson?	9
4. Hogyan csoportosíthatóak az átutalások az átutalás iránya szerint?	10
5. Mi a különbség a forint- és a devizaátutalás között?	10
6. Mire alkalmazhatók az egyes átutalási módok?	11
7. Mi a különbség az átutalási és a beszedési megbízások között?	12
8. Mi az, amit a bankszámláról tudni kell?	14
9. Mi biztosítja, hogy a megbízó által megadott átutalási megbízás teljesüljön (megérkezzen a jogosulthoz)?	15
10. Szükséges-e személyesen bemenni számlavezetőnkhez, hogy átutalási megbízást nyújtsunk be?	15
11. Melyek az elektronikus szolgáltatásra vonatkozó szerződés kötelező tartalmi kellékei?	17
12. Mi biztosítja azt, hogy csak a számlatulajdonos és az általa felhatalmazottak utalhassanak át a bankszámláról?	18
II. Átutalási megbízások tartalma, átutaláshoz szükséges adatok	19
Általános kérdések	19
13. Milyen módon és nyomtatványon lehet átutalási megbízást megadni?	19
14. Mi történik akkor, ha a megbízó nem szabályszerűen töltötte ki az átutalási megbízást?	19
15. Lehet-e devizában utalni a forintszámláról?	20
Belföldi forintátutalásokkal kapcsolatos kérdések	20
16. Milyen adatokat kell feltétlenül megadni belföldi forintátutalás esetén?	20
17. Mit jelentenek a PFNY 10. és PFNY 20. nyomtatványszámú egyszerű átutalási megbízáson szereplő adatok?	21
18. Kötelező-e kitölteni a „Közlemény” rovatot az átutalási megbízás nyomtatványon?	23
19. Hogyan adhatja meg a megbízó, mikor utalja át számlavezető hitelintézete a rendszeres átutalási megbízáson megjelölt összeget?	24
Nemzetközi átutalásokkal kapcsolatos kérdések	24
20. Milyen adatokat kell megadni külföldre történő átutalásnál?	24
21. Eltér-e az Európai Gazdasági Térségen belül euro átutalásakor követendő eljárás az egyéb nemzetközi átutalástól?	25

III. Átutalási megbízások lebonyolítása, teljesítése	26
Általános kérdések	26
22. Mikor számít teljesítettnek az átutalási megbízás?	26
23. Honnan kell számítani a teljesítési határidőt?	26
24. Mi igazolja, hogy a megbízó az átutalási megbízást benyújtotta számlavezetőjéhez?	27
25. Meddig lehet benyújtani átutalási megbízást a számlavezetőnkhez?	27
26. Meddig kell benyújtani az átutalási megbízást, hogy számlavezetőnk még aznap (a tárgynapon) elindítsa a jogosult részére?	28
27. Mi történik, ha nincs a bankszámlánkon elég pénz az átutalás teljesítéséhez?	28
28. Mikor kerül az átutalási megbízás sorba állításra?	29
29. Hogyan jut el az átutalt összeg a jogosulthoz, ha annak bankszámláját egy másik hitelintézet vezeti?	29
Belföldi forintátutalásokkal kapcsolatos kérdések	30
30. Mi a különbség a BKR-en (zsrón) és a VIBER-en keresztül történő átutalások között?	30
31. Lehet-e megadni egyszerű átutalási megbízást úgy, hogy azt a számlavezető hitelintézet később indítsa a jogosult részére?	32
32. Mikor ér oda a jogosulthoz az átutalt forintösszeg, ha a megbízó bankon belül utal?	32
33. Mikorra kell a forintátutalásnak megérkeznie egy másik hitelintézetnél bankszámlával rendelkező jogosulthoz, ha nem a VIBER-en keresztül történik az átutalás?	32
34. Mikor teljesül a VIBER-átutalás?	35
Nemzetközi átutalásokkal, devizaátutalásokkal kapcsolatos kérdések	36
35. Mikor teljesül a nemzetközi (külföldre indított) átutalás és a devizaátutalás?	36
IV. Átutalásokkal kapcsolatos tájékoztatás	37
36. Honnan értesül a megbízó arról, hogy a hitelintézet milyen feltételekkel teljesíti az átutalási megbízásokat?	37
37. Honnan tudja a jogosult, hogy megérkezett a bankszámlájára az átutalt összeg?	37
38. Milyen információkat tartalmaz a bankszámlakivonat?	37
39. Mikor és milyen módon kap bankszámlakivonatot a számlatulajdonos a számla forgalmáról?	38
40. Honnan értesül a megbízó az átutalási megbízás sorba állításáról?	39
41. Honnan értesül a megbízó az átutalással kapcsolatban számlavezetője által alkalmazott kondíciók, szabályok és feltételek változásáról?	39
42. Mikor kap a számlatulajdonos elektronikus (sms, e-mail) értesítést bankszámlája forgalmáról, egyenlegéről?	40
43. Honnan lehet tudni, hogy mennyibe fog kerülni az átutalási megbízás?	40
44. Milyen díjakkal terhelhetik meg bankszámlánkat az átutalások kapcsán?	41
45. Ki fizeti az átutalás díját?	42

V. Mire kell ügyelni, mit kell tenni probléma esetén?	43
46. Mit kell tennie a megbízónak, ha módosítani szeretné a már beadott átutalási megbízást?	43
47. Meddig vonható vissza az átutalási megbízás?	43
48. Mit tegyen a jogosult, ha nem kapta meg a várt átutalt összeget?	43
49. Mi történik azzal az átutalással, amit a fogadó hitelintézet valamilyen ok miatt nem tud jóváírni a megbízáson megjelölt kedvezményezettnek?	44
50. Mi a teendő, ha a megbízó tévesen megadott bankszámlára utalta az összeget?	44
51. Lehet-e bármifajta követelése a megbízónak, illetve a jogosultnak, ha a jogosult nem vagy csak késedelemmel kapta meg az átutalt összeget?	45
52. Mire kell ügyelni interneten keresztül történő átutalásnál?	46
53. Mi a teendő, ha jogosulatlan műveletet észlel bankszámláján az ügyfél?	47
54. Kit terhel az elektronikus szolgáltatás jogosulatlan használatából eredő kár?	48
55. Hogyan és kinél lehet reklamálni panasz esetén?	49
Az „Átutalások” című kiadvány készítése idején hatályos, az átutalási forgalom szempontjából fontos jogszabályok	51
Fogalmi meghatározások	52

Bevezetés

Mindennapi pénzügyeink intézésének kényelmes módja lehet az átutalás, ha van bankszámlánk. A bankkártya mellett jelenleg a bankszámlaalapú átutalás a legelterjedtebb, korszerű és készpénzkímélő fizetési mód. Elegendő csupán arra gondolni, hogy ma már általában a munkabérek, ösztöndíjak, sőt a nyugdíjak jelentős része sem borítékban készpénzben érkezik, hanem bankszámlára történő átutalással. Népszerűségét bizonyítja, hogy az átutalások modern, elektronikus feldolgozását lehetővé tevő *Bankközi Klíring Rendszer*¹ – hétköznapi nevén zsíró – 1994. évi működésbe lépése óta az átutalások darabszáma többszörösére emelkedett. 2007-ben már közel 180 millió darab belföldi forintátutalás bonyolódott a zsírón, melyek értéke elérte a 64 ezer Mrd Ft-ot. Ebből egyre nagyobb szelet jut a csoportos átutalásnak, amelyet az állami szervek és a vállalatok növekvő mértékben használnak nyugdíj, munkabér és egyéb juttatások folyósítására.

A kiadvány célja a bankszámlaalapú átutalásokkal kapcsolatos legfontosabb, pénzforgalmi jellegű ismeretek összegzése annak érdekében, hogy a mindennapokban segítségére legyen mind az átutalást adó megbízónak, mind pedig az átutalás kedvezményezettjének. Az átutalások, illetve a készpénzkímélő fizetési módok mind szélesebb körű elterjedésének feltétele ugyanis az átutalásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók ismerete, az átutalási fizetési mód iránti bizalom növelése.

Jelen kiadvány 55 kérdést és választ tartalmaz, témánként öt fejezetben. A könnyebb kezelhetőség érdekében a bevezető rész előtt egy tartalomjegyzék mutatja a kérdések egymás utáni sorrendjét. A tartalomjegyzékben lévő egyes kérdésekre kattintva a kurzor a dokumentumon belül közvetlenül a megfelelő válaszcímre ugrik, így az egyes kérdések gyorsabban megtalálhatók. Néhány, az olvasó számára praktikus és fontos ajánlást bekeretezve tüntettünk fel.

Az anyag végén található a készítés idején hatályos, átutalási forgalom szempontjából fontos jogszabályok jegyzéke. Ezek figyelembevételével állítottuk össze a kérdésekre adott válaszokat. Természetesen a jogszabályokban meghatározott előírásokat minden hitelintézetnek be kell tartania, a kiadványban bemutatott egyéb, nem jogszabályban foglalt eljárások és folyamatok esetében azonban az egyes számlavezető *hitelintézetek*² gyakorlata eltérő lehet! A „Fogalmi meghatározások” című rész az anyagban használt szakkifejezések definícióit tartalmazza. A kiadványban szereplő ábrák mondanivalónk szemléltetését, megértésének könnyítését célozzák.

A Magyar Nemzeti Bank ezúton mond köszönetet a következő intézményeknek, amelyek szakértői segítséget nyújtottak a kiadvány elkészítésében: Bankszövetség, CIB Közép-európai Nemzetközi Bank Zrt., Citibank Zrt., GIRO Elszámolásforgalmi Zrt., KDB Bank (Magyarország) Zrt., Kereskedelmi és Hitelbank Nyrt., Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt., Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Nyrt., UniCredit Bank Hungary Zrt., valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete.

¹ A dőlt betűs kifejezések magyarázatát lásd a kiadvány végén, a „Fogalmi meghatározások” részben.

² A kiadványban a számlavezető, hitelintézet, bank fogalmakat – a 33. kérdésnél a takarékszövetkezet kivételével – szinonimaként használjuk és a „Fogalmi meghatározásokban” ismertetett hitelintézeti kört értjük alattuk.

I. Az átutalásról általában

1. Mit értünk átutalás és átvezetés alatt?

- **Átutalás:** Olyan fizetési megbízás, mellyel az ügyfél, mint megbízó, azzal bíz meg a bankszámláját vezető *hitelintézetet* (például bankot, takarékszövetkezetet), hogy a bankszámlájáról egy bizonyos pénzösszeget juttasson el a jogosult (kedvezményezett) bankszámlájára. Az átutalás során tehát a megbízó bankszámláját – amennyiben a szükséges fedezet rendelkezésre áll – *hitelintézet* az átutalt összeggel megterheli, melyet aztán a jogosult *hitelintézete* ír jóvá a jogosult bankszámláján.
- **Átvezetés:** A számlatulajdonos *hitelintézet*en belüli saját bankszámlái közötti átutalási megbízásokat nevezzük átvezetésnek. Nem minősül átvezetésnek az az átutalás, amely ugyanannak a számlatulajdonosnak két különböző banknál vezetett bankszámlája között történik.

2. Mi a különbség az egyszerű átutalás, a rendszeres (vagy tartós, állandó) átutalás és a csoportos átutalás között?

- **Egyszerű átutalás:** Az egyszerű átutalási megbízás során a megbízó azzal bíz meg a bankszámláját vezető (ún. számlavezető) *hitelintézetet*, hogy a bankszámlájáról (bankszámlája terhére) meghatározott összeget utaljon át a jogosult bankszámlájára (bankszámlája javára). A *hitelintézet*ek általában lehetővé teszik, hogy a megbízó megadjon egy olyan későbbi napot (*terhelési napot*), amikor a megbízó az átutalás jogosult részére történő elindítását kéri (lásd: 31. kérdés).
- **Rendszeres átutalás:** A rendszeres átutalási megbízás esetében a megbízó azzal bíz meg a *hitelintézetet*, hogy a bankszámlájáról az általa meghatározott időpontokban (terhelési napokon) meghatározott összeget utaljon át a jogosult bankszámlájára (lásd: 19. kérdés). Ezt a megbízást a *hitelintézet* mindaddig teljesíti, amíg a megbízó azt vissza nem vonja, vagy a megbízásba foglalt utolsó teljesítési nap be nem következik.
- **Csoportos átutalás:** A megbízó csoportos átutalás esetén kötegelve nyújtja be átutalási megbízását, amely során azzal bíz meg a számlavezető *hitelintézetet*, hogy a bankszámlája terhére egyszerre több jogosult bankszámlája javára utaljon át a megbízásban meghatározott összegeket. A csoportos átutalási megbízás tehát az egyszerű átutalási megbízástól abban tér el, hogy a csoportos átutalás esetében egy megbízó és több jogosult van, míg az egyszerű átutalás esetében egy megbízó és egy jogosult szerepel. A csoportos átutalás semmiképpen nem tévesztendő össze a *csoportos beszedéssel*!

3. Mit értünk bankkártyával kezdeményezett átutaláson?

A fizetési mód lényege az, hogy a bankkártya birtokosa az átutalási megbízást az erre a célra alkalmas ATM-berendezés segítségével adja meg a kártya mögött álló fedezet erejéig.

A kiadvány készültekor ez a fizetési mód még nem elterjedt Magyarországon.

Igénybevételéhez a megbízónak és számlavezető hitelintézetének meg kell állapodnia.

4. Hogyan csoportosíthatóak az átutalások az átutalás iránya szerint?

- **Belföldi átutalás:** Belföldi fizetési forgalomban végzett átutalás esetén mind a megbízó, mind a jogosult számláját vezető *hitelintézet* a Magyar Köztársaság határain belül nyújtja pénzforgalmi szolgáltatását. A belföldi átutalás lehet

- **hitelintézetben belüli átutalás vagy**
- **hitelintézetek közötti átutalás.**

A kettő közötti különbség az, hogy a hitelintézetben belüli átutalás esetében a jogosult bankszámlája is ugyanannál a hitelintézetnél van, ahol a megbízóé, míg a hitelintézetek közötti átutalás esetén az átutalás a megbízó hitelintézetén kívülre, egy másik hitelintézethez (egy másik hitelintézetnél vezetett bankszámla javára) történik. A kettő közötti különbség jellemzően az átutalási megbízás teljesítésének határidejében (lásd: 32–34. kérdések), illetve az átutalási megbízás különböző nagyságú díjában (lásd: 44. kérdés) mutatkozik meg.

- **Külföldre történő vagy nemzetközi átutalás:** Nemzetközi fizetési forgalomban vagy a megbízó, vagy a jogosult bankszámláját vezető hitelintézet a Magyar Köztársaság határain kívül nyújtja a pénzforgalmi szolgáltatását (ezt szokás határon átmenő fizetésnek is nevezni). Nemzetközi átutalás lehet tehát forint- vagy devizaátutalás is. A nemzetközi átutalásokon belül általában eltérő szabályok vonatkoznak

- **az Európai Gazdasági Térség valamely országába irányuló átutalásokra és**
- **az Európai Gazdasági Térségen kívüli országba irányuló átutalásokra.**

A nemzetközi átutalások a belföldi átutalásoktól általában a megbízás formátuma, a megbízáshoz szükséges adatok, a teljesítési idő és a díjfizetés, alkalmazott díjak nagysága szerint is különböznek (lásd: 13., 16., 20., 35., 44. és 45. kérdések).

5. Mi a különbség a forint- és a devizaátutalás között?

- **Forintátutalás:** Ez esetben az átutalt összeg forintban kerül meghatározásra. Az átutalási fizetési módok közül a rendszeres átutalás és a csoportos átutalás (lásd: 2. kérdés) jellemzően forintátutalást jelent, ahol az átutalás lebonyolítása belföldi forgalomban történik.
- **Devizaátutalás:** Ez esetben az átutalás külföldi pénznemben (például euróban) történik. A nemzetközi átutalások többnyire devizában történnek, így azok lebonyolítását, ugyanúgy, ahogy a belföldi devizaátutalások lebonyolítását, nem belföldi elszámoló rendszerek végzik.

A devizaátutalások közül bizonyos tekintetben eltérő szabályok vonatkozhatnak az euro-, illetve az egyéb külföldi pénznemben történő átutalásokra (lásd: 21. kérdés).

Természetesen forintátutalás történhet külföldre is, ahogy lehetőség van arra is, hogy devizában utaljunk belföldre, függetlenül attól, hogy milyen pénznemben (forintszámla vagy devizaszámla) van számlánk (lásd: 15. kérdés).

A forintátutalások a devizaátutalásoktól általában a megbízás formátuma, a megbízáshoz szükséges adatok, a teljesítési idő és a díjfizetés, alkalmazott díjak nagysága szerint is különböznek (lásd: 13., 16., 20., 35., 44. és 45. kérdések).

6. Mire alkalmazhatók az egyes átutalási módok?

Számláink, például gáz-, villany- vagy telefonszámláink kifizetésének, illetve pénzünk jogosulthoz való eljuttatásának – bankszámla birtokában – több módja létezik (lásd: 2. és 3. kérdések). Az átutalási módok közötti választás során alapvetően azt kell mérlegelni, hogy milyen gyakorisággal kell utalnunk ugyanannak a kedvezményezettnek. Amennyiben gyakran, milyen a fizetések időbeli eloszlása (rendszeres időközönként merül fel vagy rendszertelenül), az átutalás összege mennyiben tekinthető fixnek, továbbá mennyi időt és energiát kívánunk fordítani az átutalásra – adott esetben fizetési kötelezettségünk (pl. hiteltörlesztés) – teljesítésére. Természetesen, választásunkkor alapvetően mérlegelendő szempont, hogy átutalásunkért számlavezetőnk milyen díjat számít fel (lásd: 44. kérdés).

- Az **egyszerű átutalási megbízás** elsősorban eseti jellegű (nem rendszeresen ismétlődő) fizetésekre használatos, ideértve azt is, ha ugyanannak a kedvezményezettnek több alkalommal, de nem rendszeres időközönként kívánunk átutalni. Megoldás lehet akkor is, ha rendszeresen, de nem fix összeget kell fizetnünk.

Egyszerű átutalás esetén minden alkalommal külön megbízást kell adnunk, így többnyire újra és újra meg kell adnunk a megbízás összes adatát (lásd: 17. kérdés). Ez elsősorban a papír alapon megadott megbízásokra igaz, hiszen elektronikusan (például interneten keresztül) indított átutalások esetén a *hitelintézetek* által kínált ügyfélprogramok már lehetőséget biztosítanak arra, hogy a már megadott megbízásunkat a későbbiekben újrahasznosítsuk, például úgy, hogy a megbízást lementjük (a sablonok vagy sémák közé), és legközelebb csak a szükséges változtatásokat hajtjuk végre rajta, amennyiben az szükséges. Legyünk azonban figyelmesek, mindig ellenőrizzük, hogy megbízásunk adatain kell-e változtatnunk!

Egyszerű átutalás jól alkalmazható például hitelkártya-törlesztésünk rendezésére, de akár akkor is, ha gyermekünknek szeretnénk alkalmanként zsebpénzt utalni.

- A **rendszeres átutalási megbízás** ismétlődően jelentkező fizetésekre alkalmazható, ahol egy bizonyos időszak alatt vagy előre nem meghatározott ideig ugyanakkora összeget ugyanannak a jogosultnak ugyanolyan rendszerességgel kívánunk átutalni.

Alkalmazásának előnye, hogy rendszeresen jelentkező fizetés esetén nem szükséges minden esetben, illetve időpontban külön megbízást adnunk, hanem elegendő azt egyszer megtenni (pl. amikor hitelfelvételből adódóan fizetési kötelezettségünk keletkezik).

Rendszeres átutalással tehát mindig azonos összegben utalhatunk, így például közös költségünk, albérletünk díjának átutalását egyszerűen elvégezhetjük vele.

Amennyiben rendszeresen keletkezik fizetési kötelezettségünk (például albérlet díja, biztosítási díj), kísérjük figyelemmel a fizetési kötelezettség mértékének változását (például szokásos éves inflációkövető díjemelés)! Az átutalási megbízás módosításáról ugyanis a megbízónak, azaz nekünk kell gondoskodni, aminek hiányában könnyen hátralékba kerülhetünk.

A rendszeres átutalás mellett rendszeresen jelentkező fizetések teljesítésére alkalmas lehet a *csoportos beszedés*³ is, amennyiben van bankszámlánk és a jogosult partner csoportos beszedési igényt tud felénk indítani. Alkalmazásának előnye, hogy nem szükséges megadnunk a beszedés összegét, így ez a mód alkalmas lehet nemcsak a rendszeresen előforduló állandó összegű fizetési kötelezettségek, hanem a változó összegű fizetési kötelezettségek teljesítésére is.

- A **csoportos átutalást** leggyakrabban a havi jövedelmek (például munkabér, nyugdíj, illetve különböző társadalombiztosítási járandóságok) folyósítására használják. Ma már a munkáltatók meghatározó része csoportos átutalással végzi alkalmazottai munkabérének kifizetését. A lakosság így kedvezményezettként kerülhet kapcsolatba a csoportos átutalással (például a munkavállaló, nyugdíjas lesz az, akinek számláján a beérkező összeget számlavezető hitelintézete jóváírja).

A csoportos átutalást a megbízónak minden alkalommal külön-külön kell megadni (lásd még: 2. kérdés).

7. Mi a különbség az átutalási és a beszedési megbízások között?

Az átutalási és a beszedési megbízások közötti legfőbb különbség, hogy az átutalásokat a megbízó, vagyis a terhelendő fél, míg a beszedések esetében a tranzakciót (beszedési igényt) a jogosult, vagyis a jóváírandó fél kezdeményezi. A pénz mozgásának az iránya azonban már mindkét esetben ugyanaz, tehát a megbízótól, beszedés esetén a kötelezettől a jogosult felé történik pénzmozgás.

Jogszabályban meghatározott néhány eset kivételével (mint például a jogszabályon alapuló *azonnali beszedés*, téves könyvelés bankszámlán történő helyesbítése, a *hitelintézet* által felszámított díj)

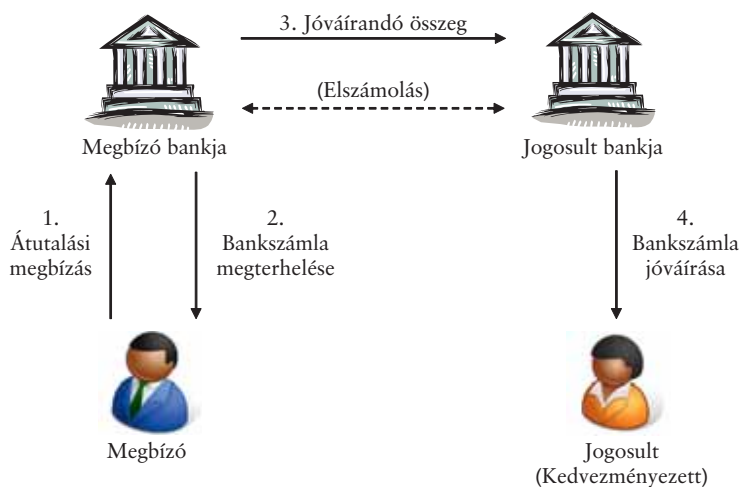
³ A kiadvány a csoportos beszedéssel (és általában a beszedésekkel) nem foglalkozik részletesen, a teljeskörűség érdekében azonban szükséges megemlíteni.

a számlatulajdonoson, illetve a bankszámla felett rendelkezésre jogosultakon kívül a bankszámla felett más nem rendelkezhet. Ezért ahhoz, hogy a jogosult beszedési megbízással hozzájusson a beszedni kívánt pénzüsszeghez, szükség van arra, hogy a kötelezett ügyfél erre előzetes felhatalmazást adjon számlavezető hitelintézetének.

Az átutalások és beszedések közötti alapvető különbséget szemlélteti az 1. és 2. ábra.

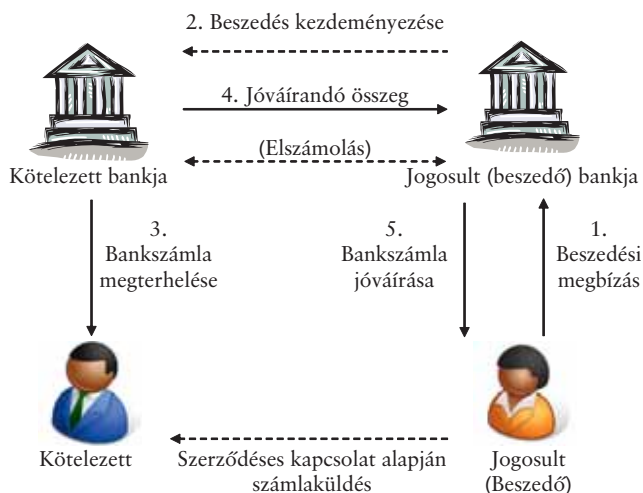
1. ábra

Az átutalás folyamata

2. ábra

A csoportos beszedés folyamata*

* A felhatalmazás folyamatát a könnyebb áttekinthetőség érdekében nem jelöltük.

8. Mi az, amit a bankszámláról tudni kell?

A hitelintézet bankszámlát a számlatulajdonossal kötött bankszámlaszerződés alapján nyit. A hitelintézet a bankszámlaszerződéssel arra vállal kötelezettséget, hogy a bankszámla javára vagy terhére benyújtott fizetési megbízásokat, többek között az átutalási megbízásokat – a számlaegyenleg erejéig – teljesíti, a bankszámlán lévő pénzt kezeli és nyilvántartja, a számlatulajdonost a bankszámláján történt *terhelésekről*, *jóváírásokról* és a bankszámla egyenlegéről értesíti (lásd: 38. és 39. kérdések).

A bankszámlaszerződés szerves részét képezi az általános szerződési vagy üzleti feltételek, valamint a kondíciós lista, hirdetmény is. A hitelintézetek az üzleti feltételeket általában üzletszabályzatban teszik közzé, amelyből az ügyfél azt is megtudhatja, hogy az átutalási megbízásokkal kapcsolatban hitelintézete hogyan jár el, milyen szabályokat alkalmaz.

Fontos tudnunk, hogy a bankszámlaszerződés aláírásával az ügyfél azt is vállalja, hogy az általános szerződési vagy üzleti feltételekben foglaltakat tudomásul veszi. Ezért a bankszámlaszerződést, a szerződési vagy üzleti feltételekkel együtt – lehetőség szerint még aláírás előtt – tanulmányozzuk alaposan, annak érdekében, hogy megismerjük a pénzügyi szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban az ügyfelet, vagyis minket megillető jogokat és kötelezettségeket.

Bankszámlaszerződés jogszabály alapján csak írásban, papíralapon vagy *minősített elektronikus aláírással* ellátott elektronikus dokumentum, vagyis elektronikus okirat formájában köthető.

Bárki⁴ szabad elhatározásából nyithat bankszámlát, egyes esetekben a hatályos jogszabályok alapján ezt kötelezően meg is kell tenni (például a pénzforgalmi bankszámla nyitására kötelezetteknek). A *pénzforgalmi bankszámla* nyitására kötelezettek közé a belföldi jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok és gazdasági tevékenységével összefüggésben az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személyek, illetve egyéni vállalkozók tartoznak.

A bankszámlaszerződés megkötéséhez, illetve a bankszámla megnyitásához a hitelintézet okmányok benyújtását követeli meg, amelyek többnyire az ügyfél személyazonosságának igazolását, jogi személy és jogi személyiség nélküli szervezet esetén a bankszámla megnyitásához való jogosultságot biztosítják. A számlanyitáshoz szükséges okmányok az ügyfél típusa (például magánszemély vagy vállalkozás) szerint különböznek. A számlanyitáshoz szükséges okmányokat a hitelintézetek ma már általában internetes honlapjukon is közzéteszik. A szükséges okmányok köréről a pénzmossa és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény és a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet rendelkezik.

⁴ 18 éves kor alatti személy számlanyitáshoz szülő, illetve más törvényes képviselő (pl. gyám) hozzájárulása szükséges.

9. Mi biztosítja, hogy a megbízó által megadott átutalási megbízás teljesüljön (megérkezzen a jogosulthoz)?

- Nem elegendő, ha van bankszámlánk (lásd: 8. kérdés), az átutalás teljesítéséhez szükséges, hogy az átutalt összegnek megfelelő pénzmennyiség (fedezet) az ügyfél bankszámláján rendelkezésre álljon. **A mindenkori fedezet biztosításáról tehát a megbízó ügyfélnek kell gondoskodnia!** Előfordulhat, hogy a *hitelintézet* az átutalás összegének *terhelésekor* terheli az átutalás díját is, így átutaláskor annak fedezete is rendelkezésre kell hogy álljon.
- Fentiek mellett átutalásunk teljesítését biztosítja, hogy a hitelintézetek működését szigorú törvények szabályozzák, külön jogszabályok határozzák meg a pénzforgalmi szolgáltatásokat, a pénzforgalom lebonyolításával kapcsolatos szabályokat, így többek között az átutalásokkal kapcsolatban betartandó alapvető szabályokat (például mikor kell, hogy a jogosult számára megérkezzen az átutalt összeg). Ezenkívül **a hitelintézetek szabályszerű működését hatóság** (a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, a PSZÁF) **felügyeli, a jogszabályok betartását pedig ellenőrzik.**

Érdemes tudni, hogy a betétbiztosítási rendszer (illetve intézménye, az Országos Betétbiztosítási Alap [OBA]) garantálja a bankszámlánkon levő pénz visszafizetését arra az esetre, ha ezt a bank valamilyen okból nem tudná megtenni. A betétbiztosítási védelem összeghatáráról, általában a betétbiztosításról bővebb információ a www.oba.hu oldalon található.

10. Szükséges-e személyesen bemenni számlavezetőnkhez, hogy átutalási megbízást nyújtsunk be?

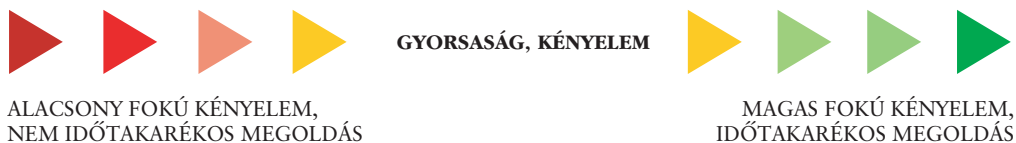
A megbízó ügyfélnek a legtöbb *hitelintézetnél* lehetősége van elektronikus formában (például telefonon, telepített ügyfélterminálon, interneten keresztül) átutalást kezdeményezni. Az egyes elektronikus szolgáltatások igénybevételéhez azonban a számlatulajdonosnak előzetesen megállapodást kell kötnie a bankszámláját vezető hitelintézettel (lásd még: 11. kérdés).

Az átutalási megbízások benyújtásának lehetséges csatornáit, a legfontosabb tudnivalókat tartalmazza a 3. ábra.

Ezenkívül a számlatulajdonos meghatározhatja azon személyek körét, akik jogosultak a bankszámla felett rendelkezni, vagyis a bankszámlája terhére fizetési megbízást adni (lásd: 12. kérdés).

3. ábra

Az átutalási megbízások benyújtásának csatornái

- Ha más nem rendelkezhet a számla felett, személyes jelenlét szükséges számlavezetőnkél!
- Gyűjtőláda hiányában sorba kell állni!

- Pénzügyeinket akár otthonról, munkahelyünkől is végezhetjük!
- Pénzforgalmunk jobban nyomon követhető!

PAPÍRALAPÚ ÁTUTALÁS
(piros PFNY. 10 vagy egyéb
nyomtatványon adott
megbízás)

**Technikai és egyéb
feltételek:**

- kizárólag nyomtatvány szükséges

Egyéb technikai feltétel nincs!

(Természetesen személyazonosságunk igazolását [például személyi igazolvány bemutatását] kérheti a hitelintézet!)

**TELEFAXON,
TELEFONON ADOTT
ÁTUTALÁS**
(élő vagy gépi
hangos telefonon)

**Technikai és egyéb
feltételek:**

- telefon vagy telefax
- megállapodás számlavezetőnkkel az átutalás telefonon és/vagy telefaxon történő benyújtására!

**ÁTUTALÁS
INTERNETEN,
ÜGYFÉLTERMINÁLON**
(home-bank, office-bank)

**Technikai és egyéb
feltételek:**

- internetes átutaláshoz számítógép és internetes kapcsolat (biztonságos!)
- ügyfélterminálhoz telefon- vagy internet-kapcsolat, számlavezetőnk által telepített ügyfélprogram, a program futtatására alkalmas számítógép
- megállapodás számlavezetőnkkel az átutalás interneten és/vagy ügyfélterminálon való benyújtására!

- A technikai feltételek biztosításának, az elektronikus csatorna használatának díja lehet!

MAGAS

ALACSONY

**AZ ÁTUTALÁSI
MEGBÍZÁS DÍJA**

11. Melyek az elektronikus szolgáltatásra vonatkozó szerződés kötelező tartalmi kellékei?

Az ügyfél elektronikus úton (például interneten, telefonon keresztül) abban az esetben adhat átutalási megbízást, ha bankjával erre szerződést kötött.

Az elektronikus úton lebonyolított fizetésekre – jogszabály szerint elektronikus fizetési eszközökre – vonatkozó szerződésnek a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. számú Kormányrendelet szerint legalább a következőket kell tartalmazni:

- Az elektronikus fizetési eszköz leírását, használatának módját, ideértve az esetleges összeg-, illetve műveletszám-korlátozásokat is, illetve ezek módosításának módját;
- Amennyiben az elektronikus fizetési eszköz használatához meghatározott technikai berendezés szükséges, e berendezés leírását és használatának módját;
- Azt az időtartamot, amely az interneten, illetve egyéb elektronikus módon megadott fizetési megbízásnak a bank általi befogadása és az ügyfél bankszámlájának a *megterhelése*, illetve *jóváírása* között eltelik;
- A bank és az ügyfél kötelezettségeit és felelősségét, ideértve az ügyféltől az adott helyzetben általában elvárható mindazon magatartási szabályokat, amelyek – többek között – az elektronikus szolgáltatás igénybevételéhez szükséges kódok őrzésére, használatára vonatkoznak.
- Az ügyfél bejelentési kötelezettsége milyen esetekre terjed ki (pl. a szolgáltatás használatához szükséges kódok, azonosítók kikerülnek az ügyfél birtokából, vagy a szolgáltatást az ügyfél felhatalmazása nélkül használják), valamint a bejelentés módját és az ahhoz szükséges adatokat;
- Az ügyfél egyes műveletekkel kapcsolatos panasza esetén (például jogosulatlan művelet jelent meg a számlakivonaton) a panasz benyújtásának és elintézésének módját és határidejét. Fel kell hívni az ügyfél figyelmét a jogorvoslati lehetőségekre is, azok felsorolásával;
- A felszámítandó kamatot, jutalékot, díjat, költséget, ideértve az állandó költségeket is;
- A bank bankszámlakivonattal történő értesítési kötelezettségét az elektronikusan végrehajtott műveletekről, a számlakivonatra vonatkozó előírások szerinti tartalommal, módon és gyakorisággal (lásd: 38. és 39. kérdések);
- A szerződés módosításának és felmondásának feltételeit.

A szerződés részét képezi a *hitelintézet* üzletszabályzata és a szolgáltatásra vonatkozó kondíciós lista is (lásd még: 8. kérdés)!

12. Mi biztosítja azt, hogy csak a számlatulajdonos és az általa felhatalmazottak utalhassanak át a bankszámláról?

- A számlatulajdonos határozza meg, hogy kik, milyen módon (pl. együttesen, külön-külön) jogosultak a bankszámlája felett rendelkezni, vagyis a bankszámlája terhére fizetési megbízást, például átutalási megbízást adni.

A bankszámla felett rendelkezni jogosultakat a számlatulajdonosnak a számlavezető *hitelintézet*-nél be kell jelenteni. Ez történhet írásban, például az aláírás bejelentésére rendszeresített papír-alapú dokumentumon (pl.: aláírás-bejelentő kartonon) vagy ha a hitelintézet lehetővé teszi, *minősített elektronikus aláírással* ellátott elektronikus okirat formájában.

A bejelentett bankszámla felett rendelkező személyeknek meg kell adniuk aláírásmintájukat, amely az átutalási megbízás benyújtásakor bizonyítja, hogy az rendelkezik a bankszámla felett, akit arra a számlatulajdonos feljogosított.

A megbízásokon az aláírás elektronikus kódolással (például PIN-kód, jelszó stb.) is helyettesíthető. Ez esetben a hitelintézet és a számlatulajdonos elektronikus adatátviteli kapcsolatban áll egymással, a számlatulajdonos, illetve a bankszámla felett rendelkezni jogosult például interneten, telefonon ad átutalási megbízásokat. Ez csak akkor lehetséges, ha erről a számlatulajdonos és a hitelintézet megállapodott egymással.

- A hitelintézet a tőle elvárható gondossággal köteles biztosítani, hogy a bankszámla feletti rendelkezési jogosultságot csak a számlatulajdonos és az általa feljogosított használhassa. Ez azt jelenti, hogy a hitelintézet általános tapasztalata alapján köteles ellenőrizni, hogy a megbízás benyújtása során használt aláírás, illetve elektronikus kód (például jelszó) megegyezik-e a hitelintézetnél előzetesen bejelentett aláírással, illetve elektronikus kóddal.

Az elektronikus átutalási megbízáshoz szükséges azonosítókat és jelszavakat (összefoglaló néven: elektronikus kódot) gondosan és egymástól elkülönítetten, biztonságban őrizzük, és soha semmilyen körülmények között ne adjuk meg senkinek! Ezzel csökkenthetjük annak veszélyét, hogy illetéktelenek is rendelkezhessenek bankszámlánk felett.

II. Átutalási megbízások tartalma, átutaláshoz szükséges adatok

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

13. Milyen módon és nyomtatványon lehet átutalási megbízást megadni?

Papíralapon minden hitelintézetnél adhatunk megbízást. Egyszerű átutalási megbízás esetében erre vagy a szabványos piros PFNY 10. nyomtatványon, illetve PFNY 20. nyomtatványokon (lásd: 17. kérdés) vagy a számlavezető bank által kialakított, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által előzetesen jóváhagyott nyomtatványon van lehetőség. A szabványos nyomtatványon adott átutalási megbízást a hitelintézet köteles elfogadni. A rendszeres átutalási megbízások, valamint a devizára szóló és a nemzetközi forint fizetési megbízások nyomtatványait a hitelintézetek saját hatáskörben alakíthatják ki, így ezek külső megjelenése nem egységes.

A fizetési megbízás elektronikus úton (például interneten vagy telefonon) történő benyújtása esetén a megbízás formáját a hitelintézet maga alakítja ki, de tekintettel kell lennie arra, hogy az elektronikus úton benyújtott fizetési megbízásnak legalább a papíralapú bizonylatok adatait, legalább az azokban megadott terjedelemben tartalmaznia kell.

A csoportos átutalási megbízást a megbízó a számlavezető hitelintézettel megkötött szerződésben foglalt helyen és meghatározott módon nyújtja be.

14. Mi történik akkor, ha a megbízó nem szabályszerűen töltötte ki az átutalási megbízást?

Az átutalási megbízás szabályszerű kitöltését a hitelintézet a megbízás átvételekor általában ellenőrzi. Papíralapú megbízások esetén a megbízások hibás kitöltését a hitelintézetek már többnyire átvételkor kiszűrik. Ez az elektronikus úton beadott megbízásoknál egyszerűbb, mert a hitelintézetek általában csak a banki rendszerbe beolvasható, megfelelő formátumú kitöltésre adnak lehetőséget (például internetes megbízásnál eleve nem engednek szám helyére szöveget beírni vagy hibahüvelyt jelzi a megbízás adatainak nem szabályszerű megadását).

Ezenkívül még többféle ellenőrzésen is átesnek a megbízások, például a megbízás benyújtásának napjához képest nem adható meg régebbi vagy nem létező *terhelési nap*, és általában azt is megnézik, egyáltalán létezhet-e olyan számlaszám, amit megadtunk (a számlaszámok meghatározott algoritmus alapján képzett ellenőrző számot tartalmaznak, így a számlaszám elírások nagy része kiszűrhető).

A nem szabályszerűen kitöltött megbízásokat a hitelintézet visszautasíthatja. Amennyiben a megbízó hitelintézete a hibásan megadott megbízást visszautasítja, az ügyfélnek új átutalási megbízást kell megadnia. Ezért fontos, hogy a megbízásokat mindig szabályszerűen, jól olvashatóan, javítás nélkül töltsük ki!

15. Lehet-e devizában utalni a forintszámláról?

Igen, de csak a számlavezető *hitelintézet* által hirdetményben közzétett devizanemekben. Tekintettel arra, hogy a bankszámlát a hitelintézet más pénznemben vezeti, az ilyen megbízás teljesítésekor a hitelintézet először az általa meghirdetett árfolyamon átváltja a forintot devizára (ez a konverzió), majd ezután teljesíti az átutalást. Ugyanígy, devizaszámláról is utalhatunk forintban, azonban ez esetben is számolnunk kell azzal, hogy a bank konverziót végez.

Érdemes tudnunk, hogy ha a megbízás teljesítése érdekében a hitelintézetnek konverziót kell végrehajtania, az átutalt összeg jogosulthoz történő eljutása (vagyis a teljesítési határidő) hosszabb lehet (lásd: 35. kérdés).

Mielőtt a bankszámlánk pénznemétől eltérő pénznemben utalnánk, ajánlatos utánanézni, hogy számlavezetőnk milyen devizaárfolyamon váltja át a forintot devizára, illetve fordítva. Amennyiben ugyanis van az átutalás pénznemének megfelelő pénznemű bankszámlánk, anyagilag jobban járhatunk, ha annak terhére adunk átutalási megbízást.

BELFÖLDI FORINTÁTUTALÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

16. Milyen adatokat kell feltétlenül megadni belföldi forintátutalás esetén?

Az átutalni kívánt összegén kívül ahhoz, hogy egyértelműen be lehessen azonosítani, honnan hová kell azt átutalni, mindenképpen szükséges mind a megbízó, mind a jogosult számlatulajdonos nevét és *pénzforgalmi jelzőszámát* (*bankszámlaszámát*) feltüntetni a megbízáson.

A pénzforgalom lebonyolításáról szóló 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet alapján a hitelintézet a hozzá érkezett összeg *jóváírását* a pénzforgalmi jelzőszám alapján végzi el (azaz nem köteles a számlaszámhoz tartozó név egyezését is ellenőrizni). Ez a legtöbb esetben automatikusan történik, de előfordulhatnak olyan esetek is, amikor az automatizmus nem működik és a jogosult nevére is szükség lehet a jogosult egyértelmű beazonosításához.

Bár a számlaszámelírások egy része kiszűrhető (lásd: 14. kérdés), mindig szenteljünk kellő figyelmet átutalási megbízásunk kitöltésének, és fokozott gondossággal adjuk meg a jogosult számlaszámát. Így biztosítható maradéktalanul, hogy pénzünk a kívánt jogosulthoz (időben) érkezzon. Jogszabály alapján ugyanis a jogosult hitelintézete akkor is hibátlanul teljesít, ha az átutalt összeget a megbízó által tévesen megadott bankszámlán írja jóvá. Mivel a megbízó fizetési megbízása alapján jár el, a tévesen megadott számlaszám miatt a hitelintézet nem tehető felelőssé.

17. Mit jelentenek a PFNY 10. és PFNY 20. nyomtatványszámú egyszerű átutalási megbízáson szereplő adatok?

A két nyomtatvány adattartalma megegyezik, a különbség az, hogy a PFNY 10. nyomtatvány két- vagy hárompéldányos nyomtatvány, a PFNY 20. pedig egypéldányos szelvényes nyomtatvány. Utóbbinál a *hitelintézet* nem a nyomtatvány másodpéldányán, hanem a megbízónál maradó szelvényen igazolja a megbízás átvételét.

A nyomtatvány adatai:

- A **megbízó neve és pénzforgalmi jelzőszáma** sorba mindig a számlatulajdonos nevét és számlaszámát kell beírni, még akkor is, ha az átutalási megbízást nem ő, hanem más, a bankszámla felett rendelkezni jogosult személy adta. A megbízást – a hitelintézetnél bejelentett módon – aláírni azonban mindig az átutalást ténylegesen kezdeményezőnek, a bankszámla felett rendelkezni jogosultnak kell (lásd még: 12. kérdés).
- A **jogosult neve, pénzforgalmi jelzőszáma** rovatokban annak a (cégnek vagy természetes személynek) nevét és bankszámlaszámát kell megadni, akinek a bankszámlájára az adott összeget átutaljuk.
- Az összeg rovatban az átutalni kívánt összeget forintra kerekítve, csak számokkal leírva kell megadni. Az átutalások esetében – mivel nem készpénzes fizetési módok – az összeget nem kell nullára, illetve 5 forintra kerekítenünk.

Értelemszerűen a fenti mezők kitöltése kötelező!

- Amennyiben a megbízó azt szeretné (és vállalja az ezzel járó esetleges többletköltséget), hogy a másik hitelintézetnél bankszámlával rendelkező jogosult bankszámláján még ugyanazon a napon *jóváírásra* kerüljön az összeg, mint amikor az ő számláját megterhelik, a „**VIBER**” mezőben egy X-et kell feltüntetni.

Ekkor a bank nem az alapesetben használt *Bankközi Klíring Rendszeren (BKR)*, a zsírón, hanem a *Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszeren (VIBER)* keresztül fogja a megbízást teljesíteni (lásd: 30. kérdés). Természetesen erre csak akkor van lehetőség, ha a megbízó bankszámláját vezető hitelintézet lehetővé teszi a VIBER-en keresztül történő átutalást, amit a szolgáltatás igénylése előtt célszerű ellenőriznünk. Ezenkívül érdemes tájékozódnunk a hitelintézet által felszámított díjakról is!

- A **„Terhelési nap”** rovatba csak akkor kell adatot (év, hó, nap) írni, ha a megbízó a benyújtás napját követő valamely munkanapon kívánja az átutalási megbízást indíttatni bankjával (lásd: 31. kérdés). Amennyiben ez a rovat kitöltetlenül marad, a befogadó hitelintézet – a szükséges körülmények teljesülése esetén (pl. elfogadott aláírás, fedezet rendelkezésre állása) – aznap (a tárgynapon) vagy a következő banki munkanapon dolgozza fel az átutalást, illetve indítja a jogosult hitelintézete részére (lásd: 33. kérdés).
- Szintén nem kötelező a **„Bizonylatszám”** rovat kitöltése, amit legfeljebb hat számjegy hosszúságú sorszámmal lehet ellátni. Ezt a sorszámot a számlatulajdonos maga alakítja ki. Azt a célt szolgálja, hogy az átutalási megbízást a küldő a számlakivonatról könnyedén azonosíthassa. Különösen hasznos, ha egy napon egy jogosultnak több azonos összegű megbízást küldünk, ekkor az egyes megbízásokat a bizonylatszám segítségével lehet elkülöníteni.
- Az **ország- és a jogcím kód** mezőket, amennyiben szerepelnek ilyenek a nyomtatványon, 2008. január 1-jétől nem kell kitölteni. (A mezők kitöltése statisztikai célokat szolgált, a vonatkozó statisztikai adatgyűjtés azonban már más módon történik.) Amennyiben mégis kitöltésre kerül, az itt feltüntetett adatokat nem veszik figyelembe.
- A **„Közlemény”** rovatba az átutalni kívánt összeg rendeltetésére vonatkozó további információkat lehet beírni. Amennyiben a megbízó a közlemény egy részét ki kívánja emelni, mint hivatkozási számot (például meg akarjuk adni az átutalással kifizetett számla számát vagy egy postai *készpénzáttutalási megbízás* befizetőazonosító adatát akarjuk rögzíteni), akkor annak megadását a „Közlemény” rovat első sorában kell kezdeni és az első sor első kódockájába „X” jelet kell tenni (lásd még: 18. kérdés).

A PFNY 10. és 20. nyomtatványt kizárólag csak forintban lehet kitölteni, abban az esetben is, ha az átutalni kívánt összeg devizaösszegnek forintban megadott ellenértéke, mely utóbbi esetben a devizaösszeg megadására a „Közlemény” rovat szolgál.

A 4. ábrán a belföldi forintátutalások esetében legtöbbet alkalmazott PFNY 10. nyomtatványszámú egyszerű átutalási megbízás szabályszerű kitöltését mutatjuk be.

4. ábra

A PFNY 10. nyomtatványszámú egyszerű átutalási megbízás szabályszerű kitöltése*

Kérjük, hogy az alábbi sorozatban bankszámláink tartalmát átutalás céljára ellenőrizze!

1: *Iszákár Júlia Katalin* 2: *2008.09.12.* 3: *MINTA BANK*

4: *C S N S Z A R J Ú L I A K A T A L I N*

5: *1 2 3 4 5 6 7 8 - 8 7 6 5 4 3 2 1 - 1 2 3 4 5 6 7 8*

6: *INTERNET ZRT*

7: *Összeg: forintban kerekítve! 4 9 9 3 Ft*

8: *1 1 2 2 3 3 4 4 - 5 5 6 6 7 7 8 8 - 1 1 2 2 3 3 4 4*

9: *2 0 0 8 0 9 1 8*

10: *X* 11: *1 3 9 8 8 7 7 4 6 6 5 5 4 4 5 3 2 2 1 1 0 0 1 1 2 2*

Kérjük, hogy a lenti aláírás ne legyen az az aláírás, amelyet a bankszámlájánál használt!

Átutalási megbízás

* A megbízó és a hitelintézet ebből az esetben megállapodott, hogy terhelési nappal is benyújtható átutalási megbízás.

1: a megbízó hitelintézetnél bejelentett aláírása **2:** a nyomtatvány kitöltésének napja **3:** a számlavezető hitelintézet adatai (általában előrenyomtatottan ki van töltve) **4:** a terhelendő számla számlatulajdonosának neve **5:** a megbízó bankszámlaszáma (a terhelendő számlaszám) **6:** az átutalás kedvezményezettje (jogosultja) **7:** átutalt összeg, amivel a megbízó számláját megterhelik és a jogosult számláját jóváírják **8:** a jogosult bankszámlaszáma, amin jóváírásra kerül az átutalt összeg **9:** terhelési nap, amikor a megbízó számláját az átutalt összeggel megterhelik **10:** „X” jel, mert a közlemény rovat hivatkozási számot tartalmaz **11:** Közlemény rovat: többletinformáció a jogosultnak (a mintában készpénzáttutalási megbízás befizetőazonosítója)

18. Kötelező-e kitölteni a „Közlemény” rovatot az átutalási megbízás nyomtatványon?

A „Közlemény” rovat kitöltése nem kötelező, azonban az ott megengedett terjedelemben (legfeljebb 52 karakter, elektronikus megbízáson legfeljebb 96 karakter) további hasznos, illetve szükséges információt adhatunk a jogosult részére (például a kifizetendő számla sorszáma, szerződés-szám, fogyasztóazonosító).

Előfordulhat az is, hogy nem a fizetésre kötelezett adja meg az átutalási megbízást, és ekkor a fizetésre kötelezettet a jogosult csak a közlemény rovat kitöltésével tudja beazonosítani. (Gondoljunk például csak arra, amikor egy szülő a gyermeke nevében átutalja például a tandíjat, vagy házastársunk helyett annak életbiztosítási díját – ilyen esetekben a jogosulttal „közölni” kell a fizetésre kötelezett – azaz gyermekünk, házastársunk – kilétét.)

A *hitelintézetek* kötelesek a megbízáson szereplő valamennyi számszerű és szöveges adatot, így a közlemény rovat tartalmát is, a fizetési, illetve elszámolási rendszeren keresztül továbbítani a jogosult hitelintézetéhez, így a megbízó által megadott valamennyi információról, adatról a jogosultnak a számlakivonatán keresztül értesülnie kell (lásd: 38. kérdés).

19. Hogyan adhatja meg a megbízó, mikor utalja át számlavezető hitelintézete a rendszeres átutalási megbízáson megjelölt összeget?

A megbízó a rendszeres átutalási megbízáson a *terhelési napok* feltüntetésével határozza meg azokat az időpontokat, amikor *hitelintézete* a bankszámláját a megbízáson szereplő összeggel megterheli és elindítja az átutalást a jogosult részére.

A rendszeres átutalási megbízás megadása előtt érdemes tájékozódniuk hitelintézetünknel, hogy milyen módon fogad el terhelési nap megjelölést. Egyes esetekben a terhelési napot megjelölhetjük szövegszerűen, meghatározva a kezdő időpontot (pl. a bankszámlára beérkező rendszeres *jóváírás-tól* számított meghatározott nap) vagy számmal (pl. minden hónap meghatározott napján). Amennyiben a megadott terhelési nap nem banki munkanapra (például vasárnapra, ünnepnapra) esik, vagy ha nincs ilyen nap az adott hónapban (például február 30.), akkor a terhelési nap az így megadott napot követő banki munkanap.

Ügyeljünk arra, hogy a rendszeres átutalási megbízáson a terhelési nap(ok) megjelölése egyértelmű legyen! Amennyiben ugyanis nem az, a hitelintézet jogszabály alapján jogosult megtagadni a rendszeres átutalási megbízás befogadását.

NEMZETKÖZI ÁTUTALÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

20. Milyen adatokat kell megadni külföldre történő átutalásnál?

A 16. kérdésnél részletezett adatokon kívül mindenképpen szükség van a jogosult bankjának BIC- (SWIFT-) kódjára (a BIC-kódra a *hitelintézetek* a gyakorlatban SWIFT-kódként is hivatkoznak), továbbá ha a jogosultnak van ún. IBAN-számlaszáma, akkor arra is, annak érdekében, hogy az átutalt összeg a lehető legrövidebb úton, illetve a lehető legalacsonyabb költséggel jusson el a jogosulthoz.

A **BIC (Bank Identifier Code)** a *SWIFT* nemzetközi üzenetközvetítő hálózat által meghatározott, a hitelintézet azonosítására szolgáló, betűket, illetve számokat tartalmazó, 8 vagy 11 karakterből álló jelsorozat, egyfajta „irányítószám”. Ez nem része a nemzetközi bankszámlaszámnak (IBAN), azonban ez alapján tudja a megbízó hitelintézete, hogy a jogosult melyik (külföldi) hitelintézetnél vezeti a bankszámláját.

Az **IBAN (International Bank Account Number)** a nemzetközi fizetési forgalomban a bank-számlák jelölésére szolgáló nemzetközi bankszámlaszámot jelenti, ami elsősorban az *Európai Unió*n belüli forgalomban használatos. Ez a Magyarországon megnyitott bankszámlák esetében egy 28 karakterből álló, betűket, illetve számokat tartalmazó számsor, amelynek első két karaktere (HU) jelöli az országot, a 3.–4. karakter egy meghatározott algoritmus szerint képzett ellenőrző szám, az 5.–28. szám pedig a belföldi *penzforgalmi jelzőszám* (bankszámlaszám, amely ha 16 jegyű, akkor az IBAN-képzés előtt a végén nullákkal kiegészítésre kerül 24 jegyre).

Saját számlavezetőnk BIC-kódját, illetve az IBAN-számunkat legegyszerűbben a bankszámlakivonatunkból tudhatjuk meg, melyen azokat kötelezően fel kell tüntetni.

Európai Unión kívüli átutalás esetén a BIC- (SWIFT-) kód mellett a címzett hitelintézet nevének és címének – valamint a címzett ország sajátosságainak függvényében – esetleg egyéb bankazonosító megadását is kérheti a bank az átutalás teljesítéséhez.

Előzőeken kívül az ügyfél számíthat arra, hogy nevét, címét, illetve egyéb azonosító adatát is meg kell adnia a külföldre történő átutaláshoz, attól függően, hogy mi az átutalás célországa.

21. Eltér-e az Európai Gazdasági Térségen belül euro átutalásakor követendő eljárás az egyéb nemzetközi átutalástól?

Ha az *Európai Gazdasági Térség* valamely államába szeretnénk eurót átutalni, mindenképpen adjuk meg a jogosult IBAN-számlaszámát és a címzett *hitelintézet* BIC-kódját (lásd még: 20. kérdés). A legtöbb hitelintézet euroátutalást már eleve csak ennek ismeretében fogad be, ugyanis a jogosult bankja ennek hiányában pluszköltség felszámítására jogosult (amit a megbízó hitelintézete valószínűleg továbbhárít a megbízóra). A megbízó ügyfél viseli továbbá az IBAN-számlaszám és a BIC-kód helytelen megadásából származó költséget, a megbízás abból fakadó késedelmes teljesítésének, illetve a teljesítés elmaradásának kockázatát.

Amennyiben a jogosult hitelintézetének BIC-kódját a megbízó nem ismeri, jó tudni, hogy hitelintézet vállalhatja a jogosult IBAN-számlaszámához tartozó BIC-kód kikérését. Ebben az esetben érdemes a hitelintézetnél rákérdezni az érvényes felelősségi szabályokra!

III. Átutalási megbízások lebonyolítása, teljesítése

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

22. Mikor számít teljesítettnek az átutalási megbízás?

Az átutalási megbízás akkor teljesül, amikor a megbízó által átutalt pénzüsszeget a jogosult (csoportos átutalás esetén a jogosultak) bankszámláján a jogosult *hitelintézete* jóváírja. Az átutalási megbízás tehát nem akkor számít teljesítettnek, amikor a számlavezető hitelintézet a megbízás összegével megterheli a megbízó nála vezetett bankszámláját, hanem amikor a jogosult bankszámlájára az átutalt összeg megérkezik.

Ettől az általános szabálytól eltérést csak a felek eltérő rendelkezése, illetve jogszabály állapíthat meg (például adófizetés esetén a számla megterhelésének a napja számít a teljesítés napjának).

23. Honnan kell számítani a teljesítési határidőt?

A megbízás teljesítésének határidejét a megbízás befogadásának időpontjától kell számítani.

Az átutalási megbízás akkor számít befogadottnak, amikor a *hitelintézet* az átutalási megbízást a teljesítéshez szükséges valamennyi adat birtokában – ideértve a rendelkezésre jogosultak azonosítását is – átvette és a pénzügyi fedezet (lásd még: 27. kérdés) rendelkezésre áll. Ha az átutalási megbízás benyújtásakor nincs meg a szükséges fedezet, az átutalás nem teljesül. A megbízás tehát csak a teljesítéshez szükséges fedezet rendelkezésre állásakor válik befogadottá, és ekkortól kell számítani a teljesítési határidőt.

A befogadást követő ügyintézés a hitelintézetek feladat- és felelősségi körébe tartozik.

A teljesítés szempontjából fontos, hogy a **teljesítési határidő számításába csak a banki munkanapok számítanak bele**. Ünnepnapok, munkaszüneti napok és banki szünnapok miatt tehát későbbi napon érkezik meg az átutalt összeg a kedvezményezetthez. (Például ha pénteken adunk átutalási megbízást, az legkorábban csak hétfőn érkezhet meg a másik hitelintézetnél bankszámlával rendelkező jogosulthoz. Ugyanígy, annak érdekében, hogy a munkavállaló bankszámlájára szabályosan, a fizetés napján megérkezzen a fizetése, a munkáltatónak korábban kell megbízást adnia számlavezető hitelintézetének, ha a teljesítési határidőbe olyan nap is esik, amikor a bank üzletvitel céljából nincsen nyitva. Devizaünnep szintén nem számít bele a teljesítési határidőbe, így meghatározott devizára ezen a napon nem teljesíthető átutalási megbízás.)

24. Mi igazolja, hogy a megbízó az átutalási megbízást benyújtotta számlavezetőjéhez?

Az átutalási megbízás beérkezését a megbízó *hitelintézete* köteles – utólagos ellenőrzésre alkalmas módon – rögzíteni, illetve visszaigazolni.

- A megbízás **közvetlen benyújtása** (pl. piros PFNY 10. nyomtatvány személyes átadása) esetén a hitelintézet a megbízás átvételét a pontos időpont (év/hónap/nap/óra/perc) feltüntetésével, a megbízás egy példányának visszaadásával, vagy szelvényes megbízás (PFNY 20. nyomtatvány) esetén, a szelvényen igazolja vissza.
- Ma már a hitelintézeteknél általában lehetőséget kínálnak arra, hogy az esetleges sorban állás elkerülése végett ún. **„gyűjtőládába” dobja be az ügyfél az átutalási megbízást.** Ebben az esetben a megbízó ügyfél a hitelintézettel kötött megállapodástól függően kaphatja meg az átutalási megbízás másodpéldányát (PFNY 10. nyomtatványszámú megbízás esetén a 2. számú példányt). Ebben az esetben a megbízás „időbélyegzése” (a megbízáson a benyújtás időpontjának feltüntetése) általában az ügyfél feladata.
- **Elektronikus (adatátviteli) kapcsolat esetén** a megbízás visszaigazolása szintén megtörténik, annak módja azonban változatos lehet a benyújtás csatornájától függően. Interneten keresztül megadott megbízás esetén például általában a képernyőn vagy az internetbanki elektronikus postaládában megjelenő üzenetből értesülhetünk a megbízás beérkezéséről, illetve a visszaigazolás történhet e-mailben is (a számlatulajdonos által a szerződéskötéskor megadott e-mail címre). A visszaigazolásokat érdemes megőriznünk, esetleg kinyomtatnunk, arra az esetre, ha vitás kérdés kapcsán a későbbiekben szükségünk lenne rá.

Érdemes tudni, hogy a megbízás hitelintézethez való beérkezése automatikusan nem minősül az átutalási megbízás befogadásának (lásd: 23. kérdés).

25. Meddig lehet benyújtani átutalási megbízást a számlavezetőnkhez?

A *hitelintézet* köteles meghatározni a banki munkanapon belül azt a kezdő és záró időpontot, amelyek között a fizetési megbízások benyújthatók. Ezeket a hitelintézetek az ügyfelek számára közzétehető módon és hozzáférhető helyen (például a bankfiókban kifüggesztve, illetve az interneten) hirdetményben közzéteszik.

Az időpontok a benyújtás csatornájától függően (papíralapon, telefonon, interneten adott átutalási megbízás), sőt még egy bank fiókhálózatán belül is változhatnak.

A papíralapú megbízások benyújthatósági idejét a hitelintézetek általában nyitvatartási időn belül határozzák meg, elektronikus megbízások azonban általában nyitvatartási időn túl – interneten akár a nap 24 órájában – is benyújthatók.

26. Meddig kell benyújtani az átutalási megbízást, hogy számlavezetőnk még aznap (a tárgynapon) elindítsa a jogosult részére?

A *hitelintézet* nemcsak azt határozza meg, hogy mettől meddig nyújthatók be fizetési megbízások (lásd: 25. kérdés), hanem ezen belül köteles meghatározni és ügyfeleit tájékoztatni arról is, hogy meddig nyújthatók be a fizetési megbízások aznapi (tárgynapi) feldolgozásra (ezt a hitelintézetek „tárgynapi teljesítésre” való befogadásként is hirdethetik). Ez belföldi forintátutalás esetén azt jelenti, hogy a hitelintézet – a szükséges fedezet rendelkezésre állása esetén – még aznap, vagyis a megbízás befogadásának napján megterheli a megbízó bankszámláját és elindítja a jogosult részére az átutalási megbízást (amennyiben forintszámláról történik az átutalás).

Az átutalt összeg jogosulthoz való eljutásának ideje (teljesítés ideje) nemcsak a megbízás benyújtásának időpontjától, hanem az átutalás pénznemétől és az átutalás lebonyolításának módjától, illetve többek között attól függ, hogy milyen rendszeren utalunk (lásd: 33–35. kérdések).

Ez a határidő, a benyújtás csatornájától függően változó lehet: a hitelintézetek általában tovább fogadnak be elektronikus úton benyújtott fizetési megbízásokat, mivel azok feldolgozása könnyebben automatizálható.

Tájékozódjunk számlavezetőnkél, hogy meddig fogad be átutalási megbízásokat aznapi (tárgynapi) feldolgozásra! Így, amennyiben határidőre kell fizetnünk, tudjuk, mikor adjuk meg átutalási megbízásunkat, hogy ne essünk késedelembe!

27. Mi történik, ha nincs a bankszámlánkon elég pénz az átutalás teljesítéséhez?

Fedezet hiányában a bank az átutalási megbízást – amennyiben a számlatulajdonossal másként nem állapodott meg – visszautasítja. Ha a hitelintézet a megbízást visszautasítja, a visszautasítás okát közli, a megbízás visszautasításáról értesítést küld.

A számlavezetővel történt megállapodás alapján a fedezet hiányában nem teljesíthető átutalási megbízás – a csoportos átutalás kivételével – sorba állítható. A sorba állítás azt jelenti, hogy az átutalási megbízást a bank „várakoztatja”, majd akkor teljesíti, ha annak fedezetét az ügyfél biztosítja (vagyis azt később nem kell ismételtlen megadni). Amennyiben erre a sorba állítás időtartama alatt nem kerül sor, a hitelintézet az időtartam elteltét követően a megbízást visszautasítja.

Az átutalási megbízás sorba állításának időtartamát a hitelintézet és a számlatulajdonos közötti megállapodás, általában a hitelintézetek üzletszabályzata tartalmazza, amely legfeljebb 90 nap lehet.

Csoportos átutalásra vonatkozó megbízás nem állítható sorba, arra részfizetés nem teljesíthető, vagyis csak a teljes összeg utalására kerülhet sor egyszerre. Amennyiben arra nincs fedezet, a csoportos átutalás teljesítését a hitelintézet fedezet hiányában visszautasítja.

Érdemes tudni, hogy amennyiben az ügyfél bankszámlája terhére jogszabályon alapuló azonnali beszedést (például adóvégrehajtást) kezdeményeztek, a hitelintézet köteles először ezeket a tételeket teljesíteni (amiről az ügyfél természetesen értesül). Ezenkívül a hitelintézet soron kívül jogosult helyesbíteni az ügyfél bankszámláján a téves könyvelést és terhelni a felszámított díjakat. Így jó, ha ezeket mind figyelembe vesszük az átutaláshoz szükséges fedezet kiszámítása során.

28. Mikor kerül az átutalási megbízás sorba állításra?

Az átutalási megbízás csak a számlatulajdonos és a számlavezető *hitelintézet* közötti megállapodás alapján, a megállapodásban szereplő időtartamra kerülhet sorba állításra. Megállapodásnak minősül a hitelintézet üzletszabályzata is, ami a bankszámlaszerződés szerves része.

Csoportos átutalás nem állítható sorba (lásd még: 27. kérdés)!

29. Hogyan jut el az átutalt összeg a jogosulthoz, ha annak bankszámláját egy másik hitelintézet vezeti?

A *hitelintézetek* nagy számban fogadnak és küldenek átutalási és egyéb tranzakciókat. Tekintettel arra, hogy az átutalás bankszámlák közötti fizetés, vagyis az átutalt összeg készpénzként nem jelenik meg, az átutalt összeg fizikai megjelenése nélkül a hitelintézetek között keletkezett *terhelések* (tartozások) és *jóváírások* (követelések) összegét először ki kell számolni. Lényegében ezt nevezzük **elszámolásnak**, amit jellemzően egy arra szakosodott szervezet, a hitelintézeti elszámolóház véggez. Az elszámolás az említetteken kívül, az egyes gazdasági szereplők (pl.: háztartások, vállalatok) közötti átutalások lebonyolítása során felöleli még a fizetési megbízások fogadását, a teljesíthetőség formai és tartalmi kritériumainak ellenőrzését, valamint a megbízásnak a címzett bank részére történő továbbítását.

A bankok egymással szembeni, az elszámolás során megállapított tartozásainak és követeléseinek rendezése, vagyis **kiegyenlítése** a kiegyenlítő banknál, azaz a megbízó és a jogosult bank közös számlavezető bankjánál, tipikusan a jegybanknál (hazánkban a Magyar Nemzeti Banknál) vezetett bankszámlákon történik.

Amennyiben a megbízó és a jogosult bankszámláját különböző hitelintézet vezeti, az átutalt összeg általában **fizetési, illetve elszámolási rendszeren** keresztül jut el a megbízó hitelintézetétől a jogosult hitelintézetéhez, amelynek a hitelintézet lehet közvetlen vagy közvetett tagja. A két tagság közötti alapvető különbség az ügyfelek szempontjából a teljesítési határidőkben mutatkozik meg,

mivel közvetett tag esetén az átutalási megbízások teljesítési határideje meghosszabbodhat (lásd: 33. és 34. kérdések).

Az egyes gazdasági szereplők közötti forintátutalások belföldi forgalomban a GIRO Zrt. által működtetett *Bankközi Klíring Rendszeren (BKR)*, vagyis a zsíron vagy a Magyar Nemzeti Bank által működtetett *Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszeren (VIBER)* keresztül teljesülnek. (Más pénznemben adott átutalások teljesítésére is létezik fizetési rendszer, mint például az *Európai Unióban* a STEP2-rendszer.)

A hitelintézetek **levezető banki kapcsolataikat** is felhasználhatják az átutalt összeg jogosult hitelintézetéhez történő eljuttatásához. Ez azt jelenti, hogy a megbízó hitelintézete valamely más hitelintézet pénzforgalmi szolgáltatását veszi igénybe, a másik hitelintézetnél számlát nyit és erről a bankszámláról utalja át a fizetési megbízás összegét a jogosultnak. Ez elsősorban a nemzetközi fizetési forgalomban lebonyolított forintfizetésekre és általánosságban a devizaátutalásokra jellemző. (Például egy külföldről indított forintfizetés teljesülhet úgy, hogy a külföldi hitelintézet valahol egy magyar hitelintézetnél bankszámlával rendelkezik és a forinttételt ténylegesen erről a bankszámláról utalja át a jogosultnak. Természetesen a saját ügyfelével külföldön elszámolja a tranzakciót, azaz megterheli a megbízó nála vezetett bankszámláját.)

- Tájékozódjunk, hogy hitelintézetünk milyen módon teszi lehetővé átutalásaink lebonyolítását! Ebben segítségünkre lehetnek a banki ügyféltájékoztató anyagok és a banki ügyintézők.
- Amennyiben az ügyfél részére a szolgáltatást a hitelintézet nyújtja, az ügyfél maga választja meg, hogy mely fizetési, illetve elszámolási rendszeren (belföldi forintátutalás esetén például a zsíron vagy a VIBER-en keresztül) kéri az átutalás lebonyolítását.
- Választásunkat mindig alaposan fontoljuk meg, annak érdekében, hogy a számunkra legalkalmasabb módon – a teljesítési határidő és díjak figyelembevételével – kerüljön továbbításra átutalási megbízásunk! Így elkerülhetjük, hogy átutalásunk felesleges pluszkiadást okozzon számunkra, vagy netán késedelemmel érkezen meg a jogosulthoz.

BELFÖLDI FORINTÁTUTALÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

30. Mi a különbség a BKR-en (zsíron) és a VIBER-en keresztül történő átutalások között?

A feldolgozásra kerülő átutalási megbízások összegének nagyságát egyik rendszer sem korlátozza, a rendszerek között azonban alapvető különbségek vannak:

- A **BKR (Bankközi Klíring Rendszer)** – hétköznapi nevén zsíró – elsősorban az egyenként kis összegű, nem sürgős kereskedelmi és magáncélú fizetési megbízások nagy tömegének elszámolását végzi. A BKR-en keresztül fizetéseket a rendszer jelenleg az éjszaka folyamán dolgozza fel, így legkorábban csak az átutalás indítását követő munkanapon juthat el az átutalt összeg a jogosult hitelintézetéhez, majd a jogosulthoz. Erre az átutalási megbízás megadásakor tekintettel kell lenni annak érdekében, hogy ne késsünk le egy esetleges fizetési határidőt.
- A **VIBER (Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer)** alapvetően a kis számban előforduló, de egyébként nagy összegű, sürgős átutalások teljesítésére szolgál. Az elszámolás és a kiegyenlítés nem különül el egymástól: minden tétel elszámolásával egyben a tagok közötti kiegyenlítésre is sor kerül, vagyis az átutalt összeg még a befogadás napján megérkezik a jogosulthoz (lásd: 34. kérdés). Tekintettel arra, hogy a szolgáltatás valós idejű (közel azonnali), a hitelintézetek a VIBER-en keresztül kezdeményezett átutalásokért a zsíróhoz képest jellemzően magasabb díjakat számolnak fel.

Érdemes tudnunk, hogy a belföldi forintátutalást a hitelintézet alapesetben, vagyis az ügyfél külön kérése nélkül, a BKR-en továbbítja. Így amennyiben a VIBER-en keresztül szeretnénk utalni, ezt külön jeleznünk kell megbízásunkon (lásd: 17. kérdés). Választásunk előtt azonban mindig győződjünk meg a választott szolgáltatás díjáról!

Az 1. táblázat a zsíró és a VIBER közötti alapvető különbségeket mutatja.

1. táblázat

A zsíró (Bankközi Klíring Rendszer) és a VIBER közötti alapvető különbségek

	Bankközi Klíring Rendszer (BKR)	Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer (VIBER)
Gyakoriság	tömegesen előforduló átutalások	kis számban előforduló átutalások
Cél	magán- és üzleti célú	elsősorban üzleti célú
Átutalási összeghatár	nincs	nincs
Nagyság	elsősorban kisebb összegű tételek	elsősorban nagy összegű tételek
Sürgősség	nem sürgős	sürgős
Teljesítési idő	napon túli	napon belüli, közel azonnali
Költség	alacsonyabb	magasabb

31. Lehet-e megadni egyszerű átutalási megbízást úgy, hogy azt a számlavezető hitelintézet később indítsa a jogosult részére?

Igen, abban az esetben, ha azt a bankkal kötött megállapodás tartalmazza. Bankkal kötött megállapodásnak minősül a bank üzletszabályzata is. Ekkor az ügyfél az átutalási megbízást *terhelési nap* feltüntetésével is benyújthatja. A bank a megjelölt napon terheli meg a megbízó ügyfél nála vezetett bankszámláját és indítja az átutalást a jogosult részére.

A számlavezető *hitelintézet* határozza meg, hogy milyen időszakra fogad el terhelési nap megjelölést. Hitelintézetenként változó lehet, hogy hány nappal lehet az egyszerű átutalási megbízást „előredátumozni”, így célszerű erről a számlavezető hitelintézetnél tájékozódni!

Ha az ügyfél által megadott terhelési nap nem létező, a ténylegesen teljesíthetőnél korábbi vagy a számlavezető hitelintézet által előírt időszakon túli napot tartalmaz, a fizetési megbízás teljesítését a hitelintézet visszautasíthatja. Ha a terhelési nap banki szünnapra esik, akkor a hitelintézet az azt követő banki munkanapot tekinti terhelési napnak.

32. Mikor ér oda a jogosulthoz az átutalt forintösszeg, ha a megbízó bankon belül utal?

Amennyiben a megbízó és a jogosult bankszámláját ugyanaz a *hitelintézet* vezeti, a hitelintézet a megbízó bankszámlájának *terhelését* és a jogosult bankszámlájának *jóváírását* azonos banki munkanapon kell hogy elvégezze, úgy, hogy a bankszámlán megjelenő pénz(betét) után a kamatszámítás kezdete is ugyanarra a napra essék.

Kivételt képez ez alól, ha a forintátutalást devizaszámla terhére kezdeményezzük. Ekkor *konverzióra* van szükség, így az átutalás teljesítésének határideje legfeljebb két banki munkanappal meghosszabbodhat. (Érdemes tudni, hogy a devizaünnep a teljesítési határidőbe nem számít bele [lásd: 23. kérdés].)

33. Mikorra kell a forintátutalásnak megérkeznie egy másik hitelintézetnél bankszámlával rendelkező jogosulthoz, ha nem a VIBER-en keresztül történik az átutalás?

Ha külön nem jelöljük, hogy a VIBER-en keresztül kérjük átutalásunk teljesítését, akkor az átutalást a *hitelintézet* a *zsrón* (Bankközi Klíring Rendszeren [BKR]) keresztül továbbítja.

Az aznapi (tárgynapi) feldolgozásra meghatározott záróidőpontig befogadott átutalási megbízások (lásd: 24. kérdés) alapesetben – a zsrón – a következő banki munkanapon teljesülnek (például amennyiben a piros PFNY 10. nyomtatványon adtunk megbízást úgy, hogy a VIBER mezőt nem jelöltük meg). Amennyiben az aznapi (tárgynapi) feldolgozásra meghatározott záróidőpont után nyújtjuk be az átutalási megbízást, úgy hitelintézetünk már csak a benyújtást követő banki munkanapra fogadja be azt és azon a napon indítja. Tekintettel arra, hogy a BKR az éjszaka folyamán dol-

gozza fel az átutalási megbízásokat, az átutalt összeg ehhez a naphoz képest egy banki munkanappal később érkezik meg a jogosult hitelintézeténél vezetett bankszámlájára.

Amennyiben az átutalási megbízásunkat *terhelési nap* feltüntetésével adjuk meg (lásd: 31. kérdés), az átutalásunk összegével a megadott terhelési napon csökkentik a bankszámlánk egyenlegét – amennyiben van rá fedezet – és ezen a napon indítja hitelintézetünk a jogosult hitelintézethez az átutalást. Az átutalás ez esetben is a következő banki munkanapon jelenik meg a jogosult bankszámláján, úgy, hogy a jogosult legkésőbb az átutalt összeg bankszámláján történő *jóváírását* követő banki munkanap reggelén már rendelkezhesen az összeg felett (például annak terhére átutal hasson, a jóváírt összeget készpénzben felvehesse a bankszámlájáról).

A rendszeres átutalási megbízáson megadott összeget a hitelintézet a megbízáson feltüntetett terhelési napokon indítja a jogosult részére (lásd még: 19. kérdés), természetesen csak akkor, ha van a bankszámlán elegendő fedezet. Az átutalt összeg, mivel a zsírón keresztül továbbítják, ugyanúgy a befogadást követő banki munkanapon ér oda a jogosulthoz. A rendszeres átutalási megbízást a hitelintézet mindaddig teljesíti, amíg a megbízó azt vissza nem vonja, vagy a megbízásba foglalt utolsó teljesítési nap be nem következik.

Fentiek alól csupán azok a forintátutalások jelentenek kivételt, amelyeket

- olyan hitelintézetnél vezetett bankszámla terhére vagy javára kezdeményeztek, amely hitelintézet nem közvetlenül csatlakozott a fizetési, illetve elszámolási rendszerhez (ilyen a takarékszövetkezetek meghatározó része). Esetükben a jogszabály megengedi még egy banki munkanap közbeiktatását. A gyakorlatban azonban a legtöbb takarékszövetkezet ezzel a lehetőséggel nem él, és ugyanúgy 1 nap alatt teljesíti az átutalási megbízásokat, mint bármely más hitelintézet.⁵
- nem forintszámláról, hanem devizaszámláról vagy devizaszámlára javára kezdeményez az ügyfél. Ekkor *konverzióra* van szükség, ezért a teljesítés határideje két banki munkanappal meghosszabbodhat (lásd: 14. és 23. kérdés).

Amennyiben az átutalás nem a fentiek szerint teljesül úgy, hogy a jogosult legkésőbb az átutalt összeg bankszámláján történt jóváírását követő munkanap reggelén már rendelkezhesen a bankszámláján jóváírt összeg felett, a folyamatban részt vevő hitelintézetek valamelyike jogszabálysértés miatt jogilag felelősségre vonható. Az átutalási határidők kalkulációja során azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az említett takarékszövetkezeti kör, továbbá devizaszámláról utalt forintösszeg esetén a teljesítési határidők jogszabály alapján meghosszabbodhatnak, így ezekben az esetekben a hitelintézetek csupán ezen meghosszabbított határidők elmulasztása esetén tehetők felelőssé.

⁵ Abban a ritka esetben, amikor a megbízó és a jogosult hitelintézete is közvetetten csatlakozik a fizetési, illetve elszámolási rendszerhez, a teljesítési határidő összesen legfeljebb két banki munkanappal hosszabbodhat meg.

	1	2
--	---	---

átutalási megbízás befogadása
 átutalási megbízás teljesítése (jóváírása a jogosult bankszámláján)

■ átutalási megbízás teljesítése (jóváírása a jogosult bankszámláján)

Tovább fel, hogy augusztus 11-én a tárgynapi feldolgozásra meghatározott 16 órács záróidőpont előtt nyújtja be a

Tekintettel arra, hogy az íttalási megbízást a tárgynapi feldolgozásra meghatározott határidő előtt fogadták be,

Tovább fel, hogy augusztus 10-én a társasági feladatokra meghatározott 16 órák zárási időpont után nyújtás be a

Tekintettel arra, hogy az átutalási megbízást a tárgynapi feldolgozásra meghatározott határidő után fogadták

3. példa: Tárgynapi feldolgozásra befogadott forintátutalás forintszámláról a BKR-ben nem közvetlen tag hitelintézetnél vezetett bankszámla javára (a megbízó hitelintézete közvetlen tagja a BKR-nek)

Tegyük fel, hogy augusztus 27-én, a tárgynapi feldolgozásra meghatározott 16 órás záróidőpont előtt nyújtja be a megbízó átutalási megbízását egy másik (a BKR-ben nem közvetlen tag) hitelintézetnél vezetett bankszámla javára. Mikor érkezik meg az átutalt összeg a jogosult bankszámlájára?

Tekintettel arra, hogy az átutalási megbízást a tárgynapi feldolgozásra meghatározott határidő előtt fogadták be, a megbízó bankszámláját hitelintézete aug. 27-én megterheli. Mivel a jogosult hitelintézete nem közvetlenül csatlakozott a BKR-hez, a teljesítési határidő 1 banki munkanappal meghosszabbodhat. Így legkésőbb aug. 29-én kell megérkeznie a jogosult bankszámlájára az átutalt összegnek.

- **Az átutalási megbízást a hitelintézet akkor tudja teljesíteni, ha az átutaláshoz szükséges fedezet rendelkezésre áll (lásd 9. kérdés)**
- **Minimumkövetelmény, hogy a jogosult legkésőbb az átutalt összeg bankszámláján való jóváírását követő banki munkanap reggelén (1. példában aug. 13-án, a 2. példában aug. 25-én, a 3. példában szeptember 1-jén) rendelkezessen a jóváírt összeg felett (például felveheti, átutalhatja).**

34. Mikor teljesül a VIBER-átutalás?

Ha a VIBER-átutalást az aznapi (tárgynapi) feldolgozásra megállapított határidőn belül nyújtjuk be, átutalásunk még aznap, az indítás napján teljesül (természetesen csak akkor, ha a jogosult *hitelintézete* a megbízások VIBER-en történő közvetlen fogadását lehetővé teszi).

A hitelintézetek megállapodás keretében a VIBER-átutalásokra „kétórás teljesítést” vállaltak. Ez azt jelenti, hogy ha a küldő bank aznapi (tárgynapi) feldolgozásra befogadta a VIBER-átutalási megbízást, akkor a befogadástól számított két órán belül benyújtja a VIBER-be. A jogosult bankja, akihez a VIBER-en valós időben megérkezik az átutalt összeg, a tudomásszerzéstől számított 2 órán belül, de legkésőbb úgy írja jóvá a jogosult bankszámláján a VIBER-en keresztül átutalt összeget, hogy abból a jogosult bankszámlája terhére hitelintézete még ugyanazon a napon a *zsírón* (Bankközi Klíring Rendszeren) átutalási és egyéb fizetési megbízásokat indíthasson.

A teljesítési határidők ugyanúgy, ahogy a zsírón továbbított átutalási megbízások esetében, csak akkor hosszabbodhatnak meg, ha olyan hitelintézetnél vezetett bankszámla terhére vagy javára kezdeményezték a VIBER-utalást, amely nem közvetlenül csatlakozott a VIBER-hez, továbbá ha devizaszámláról vagy devizaszámlára történik a forintösszeg átutalása a VIBER-en (lásd: 33. kérdés).

NEMZETKÖZI ÁTUTALÁSOKKAL, DEVIZAÁTUTALÁSOKKAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

35. Mikor teljesül a nemzetközi (külföldre indított) átutalás és a devizaátutalás?

A *hitelintézet* – amennyiben az ügyfelével attól eltérően nem állapodott meg – a külföldre vagy a devizában belföldre irányuló átutalási megbízásokat legkésőbb a befogadást követő munkanapon indítja el a jogosult hitelintézetéhez. A beérkező átutalásokat a hitelintézetnek legkésőbb az azt követő banki munkanapon kell jóváírnia ügyfelének, amikor az átutalásról szóló értesítést és az átutalás fedezetét is rendelkezésre bocsátották. Amennyiben a fizetési megbízás teljesítése során különböző pénznemek közötti átváltást (konverziót) kell végrehajtani, a teljesítés határideje legfeljebb két munkanappal meghosszabbodhat.

Az *Európai Gazdasági Térség*en belüli átutalások esetében, amennyiben az átutalt összeg az 50 ezer eurót nem haladja meg és az átutalás valamely tagállam pénznemében történik, jogszabály rendelkezik arról, hogy az átutalt összegnek mikor kell megérkeznie a jogosulthoz. Ilyen szabály az Európai Gazdasági Térségben kívüli átutalásokra nincs, így esetükben a hitelintézetek által megadott teljesítési határidők figyelembevételével kell, hogy megérkezzen az összeg a jogosulthoz (az előző bekezdésben említett konverziós szabály az átutalás célországától függetlenül érvényes). Az, hogy a külföldi jogosult ez esetben ténylegesen mikor kapja meg az átutalt összeget, az esetleges konverzió túl alapvetően attól függ, hogy mennyi közvetítő hitelintézetet (levelező bankot) szükséges bekapcsolni az átutalás lebonyolításába, továbbá a jogosult hitelintézete milyen eljárásrendet alkalmaz az átutalt összeg jogosult bankszámláján történő *jóváírására*.

Amennyiben az átutalás az Európai Gazdasági Térség valamely államának pénznemében, például euróban történik és annak összege nem haladja meg az 50 ezer eurót, a hitelintézet – amennyiben eltérően nem állapodott meg – úgy továbbítja az átutalást, hogy a **jogosult hitelintézetéhez legkésőbb a megbízás befogadását követő 5. munkanapon megérkezzen**. Ezt követően kerül a jogosult részére jóváírásra az átutalt összeg, amelynek határidejére vonatkozóan a jogosult és a hitelintézete közötti megállapodás az irányadó. Amennyiben ilyen nincs, legkésőbb a jogosult hitelintézetének számláján történt jóváírást követő munkanapon kapja meg a jogosult a számlájára átutalt összeget (figyelembe véve természetesen a már említett, minden külföldi átutalásra vonatkozó konverziós szabályt).

A fentiekben említett határidők az átutalás lebonyolításának legkésőbbi határidejét jelentik, a gyakorlatban azonban előfordulhat, hogy a külföldre átutalt összeg korábban megérkezik a jogosulthoz. Ez elsősorban a hitelintézet szolgáltatásainak, illetve annak a függvénye, hogy milyen fizetési rendszeren, illetve módon, esetleg a hitelintézetek milyen láncolatán jut el az átutalt összeg a jogosulthoz. A kis (legfeljebb 50 ezer euro) összegű euroátutalások gyors és hatékony lebonyolítási módja lehet például a *STEP2-rendszer*, de ezenkívül is számos módja létezik annak, hogy átutalásunk megérkezzen jogosulthoz. (Az euroátutalásokra az euroövezet országai által létrehozott *Egyeséges Euro Pénzforgalmi Térségben [SEPA]* például kialakításra került egy átutalási modell, amelyet a hitelintézetek önkéntes alapon alkalmaznak.)

IV. Átutalásokkal kapcsolatos tájékoztatás

36. Honnan értesül a megbízó arról, hogy a hitelintézet milyen feltételekkel teljesíti az átutalási megbízásokat?

Az ügyfél számlavezető *hitelintézetének* a fizetési megbízások teljesítésének feltételeiről közérthető módon, írásban előzetes tájékoztatást kell nyújtania az ügyfél részére. A tájékoztatás általában a hitelintézet üzleti feltételei között, hirdetményben, illetve tájékoztatóban szerepel.

A hitelintézet üzleti feltételeit a bank(fiók)ban köteles az ügyfelek számára hozzáférhető helyen kiüggeszteni, elektronikus szolgáltatás esetén köteles továbbá elektronikus úton is elérhetővé tenni, ugyanúgy, mint azok módosítását.

37. Honnan tudja a jogosult, hogy megérkezett a bankszámlájára az átutalt összeg?

Ehhez az információhoz minden számlatulajdonos hozzájut a bankszámlakivonaton. A meghatározott gyakorisággal kiállított és továbbított bankszámlakivonat a számlatulajdonos bankszámláján jóváírt tételek teljesítési idején kívül a bankszámla forgalmával, egyenlegével kapcsolatos, továbbá egyéb hasznos információt is tartalmaz (lásd: 38. kérdés).

A bankszámlakivonat mellett ma már többféle módon is értesülhetünk a bankszámlánkon történt *jóváírásról*, amennyiben azt a számlavezető *hitelintézetünkkel* kötött megállapodásunk lehetővé teszi. A kívánt információ elérhető például interneten, ügyfélterminálon keresztül úgy, hogy megnézzük a számlaforgalmunkat, de telefonon vagy akár személyesen is szert tehetünk a kívánt információra – természetesen előzetes azonosítás után.

A kívánt információ elérésének gyors módja lehet, ha a bankszámlánkon lebonyolított tranzakciókról, illetve azok egy köréről sms-ben vagy e-mailben kérünk értesítést. Előnye, hogy az információhoz azonnal hozzájutunk, így ez nemcsak a jogosult értesítését, hanem a megbízó biztonságát is szolgálhatja (természetes amennyiben igényli a szolgáltatást), hiszen azonnal tudomást lehet szerezni arról, ha valaki jogosulatlan műveletet hajtott végre a bankszámlánk terhére (lásd még: 53. kérdés). A szolgáltatás egyszerűen igényelhető, amiért a számlavezető bank rendszerint díjat számol fel.

38. Milyen információkat tartalmaz a bankszámlakivonat?

A bankszámlakivonat az ügyfelek utólagos tájékoztatásának eszköze, legalább a következők információkat kell tartalmaznia:

- a számlatulajdonos nevét,
- a *pénzforgalmi jelzőszámot* (bankszámlaszám),

- az IBAN-számot (lásd: 20. kérdés),
- a számlavezető (levelező bank) BIC- (SWIFT-) kódját (lásd: 20. kérdés),
- a számla típusának megnevezését,
- a számla devizanemét,
- azt az időszakot, amelyre a számlakivonat vonatkozik,
- a fizetési műveletek összegét, a *könyvelési napot*, valamint az esetleges *értéknapot*, bankkártyával végrehajtott fizetési művelet esetén a fizetési művelet napját is,
- a számla devizanemétől eltérő pénznemben teljesített fizetési művelet esetén az összeget a fizetési művelet devizanemében és a bankszámla pénznemében is fel kell tüntetni, valamint meg kell adni az átváltás árfolyamát,
- az egyes fizetési műveleteknél, illetve időszakokban a számlatulajdonos által fizetendő jutalékot, díjat vagy költséget,
- a fizetési művelet jellegét (pl. átutalás),
- a nyitó és záró egyenleget,
- a halmozott tartozik és követel forgalmat,
- a jóváírandó és terhelendő bankszámla pénzforgalmi jelzőszámát, tulajdonosának nevét, készpénzbefizetés esetén a befizető nevét és címét, illetve azonosítóját,
- a kivonatsorszámot,
- a fizetési megbízás „Közlemény” rovatának teljes tartalmát (lásd még: 18. kérdés).

39. Mikor és milyen módon kap bankszámlakivonatot a számlatulajdonos a számlaforgalmáról?

- **Lakossági bankszámlák, illetve nem pénzforgalmi bankszámlák** esetében a hitelintézet a bankszámlaszerződésben meghatározott időpontokban, időszakonként, de főszabályként havonta legalább egyszer készít bankszámlakivonatot. Ha azonban az adott hónapban a bankszámlán nem volt forgalom (*terhelés* vagy *jóváírás*), elegendő, ha a bank a legközelebbi érintett időszakban (abban az időszakban, amikor terhelés vagy jóváírás történik a számlán) készít bankszámlakivonatot. Amennyiben a bankszámlán kizárólag költségterhelés, kamatjóváírás történik, a banknak évente egyszer kell a bankszámlakivonatot elkészíteni és az ügyfelet a bankszámlakivonattal a naptári év végét követő hónap 15-ig értesíteni.
- **Pénzforgalmi bankszámlák** (általában ezek a vállalati, vállalkozói bankszámlák) esetében a banknak minden olyan banki munkanapon készítenie kell bankszámlakivonatot, amelyen a számlán terhelés vagy jóváírás történt.

A bankszámlakivonat az ügyfél részére haladéktalanul továbbítani szükséges, kivéve, ha az ügyféllel ettől eltérően állapodott meg a bank. A számlatulajdonosok kérhetik a banktól azt is, hogy a bankszámlakivonatot ne továbbítsák a részükre, hanem azt a hitelintézetnél veszik át (a bankok azonban ezért is felszámíthatnak díjat). Ebben az esetben a bank a számlakivonatokat úgy kezeli, hogy azokat bármely banki munkanapon kérésre az ügyfél rendelkezésére tudja bocsátani.

A bankszámlakivonatot a számlatulajdonos megkaphatja postai úton, személyesen a bankfiókban vagy elektronikusan is. A bankszámlakivonat küldésének módjában a hitelintézet és a számlatulajdonos közötti megállapodás az irányadó. A számlavezető hitelintézet általában a bankszámla megnyitásakor kérdezi meg a leendő bankszámla-tulajdonostól, hogy milyen módon szeretné a bankszámlakivonatot megkapni. Az értesítés módja az ügyfél igénye alapján természetesen a későbbiekben, a hitelintézettel történő megállapodás szerint módosítható.

40. Honnan értesül a megbízó az átutalási megbízás sorba állításáról?

Ha a *hitelintézet* a fedezethiány miatt nem teljesíthető átutalási megbízást sorba állítja, arról az ügyfél jellemzően csak a bankszámlakivonatból szerez tudomást. Amennyiben elektronikus szolgáltatást használunk (pl. interneten keresztül adjuk meg átutalási megbízásunkat), előfordulhat, hogy nem szükséges várni a bankszámlakivonatra, hanem egyéb felületen keresztül megtudhatjuk, esetleg üzenet jelzi a sorba állítás tényét (lásd még: 27. és 28. kérdések).

Átutalási megbízásunkat körültekintően adjuk meg, előzetesen tájékozódjunk arról, hogy bankunk milyen eljárásrendet követ fedezethiányos fizetési megbízás esetén! A hitelintézetek eljárásrendjét általában szerződési feltételeik tartalmazzák. Ezek ismerete fontos, így elkerülhetjük, hogy tévedésből kétszer utaljuk el ugyanazt az összeget, és annak újraindítása, illetve az átutalási megbízás visszavonása, törlése pluszköltséget okozzon számunkra.

41. Honnan értesül a megbízó az átutalással kapcsolatban számlavezetője által alkalmazott kondíciók, szabályok és feltételek változásáról?

A *hitelintézet* köteles a mindenkor aktuális kondíciókat tartalmazó hirdetményét ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben az ügyfelei számára elérhetővé tenni, továbbá a kondíciókat elektronikus szolgáltatás esetén, elektronikus úton is közzétenni.

A bankok általában már a szerződéses kapcsolat létesítésekor kikötik, hogy egyoldalúan megváltoztathatják az általuk alkalmazott díjakat, költségeket és kamatokat. Ezért érdemes tudnunk, hogy jogszabály alapján a kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt a hitelintézet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlen módon, csak úgy módosíthatja, ha szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi. Ez esetben az új feltételeket a módosítás hatálybalépését megelőző 15. napig hirdetményben, elektronikus szolgáltatás nyújtása esetén pedig az ügyfelek számára folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé kell tenni.

Elektronikus szolgáltatásra vonatkozó szerződés (lásd még: 11. kérdés) esetén a hitelintézet – amennyiben az ügyfelet hátrányosan érinti a változás – legalább a változás határnapja előtt 30 nappal korábban köteles értesíteni arról.

Fentiekre tekintettel időnként érdemes tájékozódni az aktuális kondíciókról, szabályokról.

42. Mikor kap a számlatulajdonos elektronikus (sms, e-mail) értesítést bankszámlája forgalmáról, egyenlegéről?

Ezekről a szolgáltatásokról – amennyiben azok a számlavezető hitelintézetnél igénybe vehetők – a számlatulajdonosnak a bankkal meg kell állapodni. A megállapodásra sor kerülhet a bankszámla-szerződés megkötésekor, de utólag is kérhetjük bankunknál ezen szolgáltatások igénybevételét.

A bankkal kötött megállapodás tartalmazza azt is, hogy mely esetekben kérjük az sms- vagy az e-mail értesítést. (Dönthetünk például úgy, hogy csak a bankkártyás tranzakciókról, valamennyi *terhelésről* vagy a *jóváírásokról*, esetleg bankszámlánk egyenlegéről is kérünk értesítést.)

A bank az sms-t, illetve az e-mailt általában a tranzakció megtörténtét követően, vagyis a bankszámlánkon történt terhelést, illetve jóváírást követően azonnal továbbítja ügyfelei részére.

43. Honnan lehet tudni, hogy mennyibe fog kerülni az átutalási megbízás?

Az ügyfelek előzetes tájékoztatása jegyében a bankoknak írásban informálniuk kell az ügyfeleket, hogy a díjakat, jutalékokat, költségeket, kamatokat hogyan számítják ki.

A gyakorlatban az átutalási megbízásokkal kapcsolatos díjakat, jutalékokat a kondíciós lista, a banki hirdetmény tartalmazza.

A hitelintézet a szolgáltatásért felszámított díjakat, jutalékokat, ügyfelet terhelő egyéb költségeket köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben (bankfiók, kirendeltség), könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni. Elektronikus szolgáltatás (pl. internetes szolgáltatás) igénybevétele esetén az információnak elektronikus úton (pl. internetes honlapon) is rendelkezésre kell állnia. A hitelintézet köteles továbbá az információt az ügyfél kívánságára ingyenesen rendelkezésre bocsátani. Elektronikus szolgáltatás esetén ezeket is csak abban az esetben módosíthatja egyoldalúan a hitelintézet, ha ezt a jogát a szerződésben kiköti (lásd: 41. kérdés).

44. Milyen díjakkal terhelhetik meg bankszámlánkat az átutalások kapcsán?

Az átutalással kapcsolatban – tágabb értelemben – nemcsak az átutalási megbízás díja, de egyéb rendszeresen jelentkező járulékos díjak, jutalékok, ügyfelet terhelő költségek is felmerülhetnek, amelyek például a bankszámla tartásához, elektronikus szolgáltatás igénybevételéhez kötődnek. A bank szolgáltatásainak igénybevétele után (pl.: folyószámlahitel nyújtása, átutalási megbízás sorba állítása) eseti jellegű díjakkal is számolhatunk. A teljesség igénye nélkül bankunk a következő díjakkal terhelheti meg számlánkat:

- Átutalási megbízás díja: általában különbözik
 - fizetési módoként (pl. csoportos, rendszeres átutalás),
 - fizetési, illetve elszámolási rendszerként (pl. VIBER-átutalás),
 - a benyújtás csatornája szerint (pl. interneten, papíralapon),
 - a megbízás iránya (*hitelintézet*en belül, bel- vagy külföldre) szerint,
 - a megbízás pénzneme (forintban vagy devizában) szerint.
- számlavezetési díj;
- elektronikus szolgáltatások díja (például az elektronikus csatorna használatának díja, a bankszámla forgalmáról való elektronikus értesítés díja);
- folyószámlahitel költsége: amennyiben nincs elegendő fedezet a számlánkon, de rendelkezünk hitelkerettel, a bank a megbízásunkat teljesíteni fogja (a hitelkeret erejéig), azonban számolni kell ilyenkor a hitelkamattal is;
- megbízás sorba állításának díja;
- megbízás módosításának, törlésének díja, illetve visszavonásának a díja
- igazolás díja (igazoláskiállítás a teljesült átutalási megbízásról).

Az átutalási megbízás díjának nagysága függ attól, hogy mennyire automatizáltan tudja feldolgozni a bank a megbízást, azaz a feldolgozáshoz milyen mértékben kell munkaerőt (alkalmazottak) és banki infrastruktúrát (pl. fiókhálózat) igénybe vennie. A papíralapon megadott megbízások díjai ezért általában magasabbak, mint az elektronikus szolgáltatás (interneten, ügyfélterminálon megadott átutalási megbízások) díjai, jóllehet, az elektronikus szolgáltatás használatának egyéb költségei is lehetnek. A bankon belüli tételekért sok hitelintézet alacsonyabb díjat számol fel. A deviza-megbízások díjai általában magasabbak, hiszen itt a bank költsége is magasabb az átutalás során. A VIBER-en keresztül történő átutalás jellemzően többbe kerül az ügyfélnek, mintha zsírón (BKR-en) keresztül utalna, hiszen a VIBER magasabb értékű, valós idejű (közel azonnali) szolgáltatást jelent.

Különálló díjként nem jelenik meg, de nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a hitelintézet, amennyiben az átutalás pénzneme és annak fedezete, vagyis a bankszámlánk(on levő pénz) pénzneme eltér, konverziót hajt végre. Az átváltást a bankszámlánkat vezető hitelintézet az általa köz-zétett devizaárfolyamon végzi el. Amennyiben azonban lehetséges, érdemesebb átutalásunkat az át-utalt összeg pénznemének megfelelő bankszámláról kezdeményeznünk (például devizában lehető-ség szerint az adott devizának megfelelő devizaszámláról utaljunk.)

45. Ki fizeti az átutalás díját?

A belföldön forintban, euróban vagy az *Európai Gazdasági Térség* valamely államának pénzne-mében teljesített átutalások esetén, valamint az Európai Gazdasági Térség országai közötti, legfel-jebb 50 ezer euro összegű átutalások esetében is a főszabály az, hogy mindenki (tehát a megbízó és a jogosult is) maga viseli saját bankjának költségeit. Kivételt képez ez alól, ha a felek ettől eltérő-en állapodnak meg vagy jogszabály eltérően rendelkezik.

Belföldi forintátutalásnál azonban az általános gyakorlat az, hogy a megbízó fizeti a díjat. Ritka esetben, de előfordul, hogy a fogadó bank a jogosultnak is felszámít díjat (pl. könyvelési díj formá-jában).

A nemzetközi átutalások tekintetében – a teljesítési szabályokhoz hasonlóan (lásd: 35. kérdés) – kü-lön szabályok vonatkoznak az **Európai Gazdasági Térség országai közötti, legfeljebb 50 ezer euro összegű átutalásokra**. Ezen szabályok szerint mindenki maga viseli a saját bankjának költségeit, kivéve, ha a felek ettől eltérően állapodnak meg. (Amennyiben lehetséges, a bankköltség viselésénél jelöljük meg az úgynevezett „SHA” opciót, ez jelenti azt, hogy az átutalás banki költségeit a megbízó és a kedvezményezett megosztva viselik.) Amennyiben a megbízó arról nem rendelke-zik, az átutalás díjából az átutalás költségét a bank nem vonhatja le, vagyis az átutalt összeget tel-jes összegben kell átutalni a jogosultnak. Amennyiben a megbízó *hitelintézete* mégis levonná az át-utalás díját, a levont összeget a megbízó hitelintézete a jogosultnak köteles átutalni.⁶ Akkor nem köteles a jogosultnak átutalni, ha a megbízó írásban azt kéri, hogy saját bankszámlájára utalja hi-telintézete a levont összeget. A megbízó hitelintézete a levont összeg átutalásáért, illetve a jogosult hitelintézete a levont összeg jogosult számláján történő *jóváírásáért* díjat az ügyfélnek nem számíth-at fel, azt mindkét intézménynek saját költségére kell megtennie.

Egyéb nemzetközi átutalás esetében az a gyakorlat alakult ki, hogy a bankköltség viseléséről a megbízónak előre rendelkeznie kell. (A bankköltség viselésének alapvetően három módja van. A már említett „SHA” opció, a „BEN” és az „OUR” opció. A „BEN” választása esetén a kedvezményezett, az „OUR” választásakor a megbízó viseli a banki költségeket.) Amennyiben a bankköltség viselésé-nek módjáról a megbízó nem rendelkezik, előfordulhat, hogy a megbízóra terhelik a közvetítői (le-velező banki) díjat (előfordulhat az is, hogy az átutalás összegéből vonják le az átutalás díját). Általá-ban a jogosult is fizet – igaz, a megbízási díjhoz képest alacsonyabb díjat – a jóváírásért.

⁶ A jogosult akkor is hozzájut a levont összeghez, ha az átutalás lebonyolításába a megbízó és a jogosult hitelintézetén kívül köz-vetítőt (levelező bankot) is be kell vonni, és ez az intézmény nem teljes összegben továbbítaná a megbízást.

V. Mire kell ügyelni, mit kell tenni probléma esetén?

46. Mit kell tennie a megbízónak, ha módosítani szeretné a már beadott átutalási megbízást?

A bankszámlaszerződésben vagy a *hitelintézet* üzletszabályzatában megállapított határidőn belül az ügyfélnek lehetősége van módosítani vagy visszavonni a megbízást. Az erre vonatkozó határidőt minden hitelintézet köteles közzétenni.

Mind a visszavonásra, mind a módosításra külön díjat számít fel a bank.

47. Meddig vonható vissza az átutalási megbízás?

Hitelintézetenként változó, hogy meddig lehet egy megbízást visszavonni, többnyire ugyanaz a határidő vonatkozik a megbízás visszavonhatóságára, mint a módosíthatóságára. Ezt vagy konkrét időponthoz kötik, vagy körülírják az időpontot, ami vagy a megbízás teljesítéséig, vagy a teljesítésére irányuló munkafolyamat megkezdéséig szólhat.

48. Mit tegyen a jogosult, ha nem kapta meg a várt átutalt összeget?

Első lépésben a számlavezető banknál ajánlatos érdeklődni a határidő, a küldő és a hozzávetőleg várt pénzösszeg megadásával. Előfordulhat, hogy a beérkezett átutalást a számlavezető hitelintézet valamilyen oknál fogva (pl. nem helyesen megadott bankszámlaszám) nem tudta automatikusan a jogosult számláján jóváírni. Amennyiben azonban a számlavezető hitelintézetnek nincs tudomása arról, hogy a megadott paraméterekkel bármelyik számlájára érkezett átutalás, fel kell venni a megbízóval a kapcsolatot. Kérni kell, hogy erősítse meg az átutalás tényét (szükség esetén igazoltassa a bankjával, hogy tényleg elindította az átutalást).

Belföldi átutalásnál az elszámolások sajátossága miatt olyan nem fordulhat elő, hogy az átutalás indítását követő második banki munkanapon a jogosult hitelintézete erről ne tudna (sőt az esetek túlnyomó többségében már az átutalást követő munkanapon tud róla).

Nemzetközi átutaláskor ez az idő általában néhány nappal hosszabb. Amennyiben azonban nemzetközi partnerünk hitelt érdemlően igazolta, hogy az átutalást elindította, és még az átutalás indítását követő 6. munkanap után sem kaptuk meg az átutalt összeget, ráadásul átutalásunk az *Európai Gazdasági Térség* valamely országából érkezik, mindenképpen érdemes a bankunkkal felvenni a kapcsolatot, hogy vizsgálják ki az ügyet.

49. Mi történik azzal az átutalással, amit a fogadó hitelintézet valamilyen ok miatt nem tud jóváírni a megbízáson megjelölt kedvezményezettnek?

Amennyiben a fogadó *hitelintézet* a beérkezett átutalást nem tudja jóváírni (pl.: a jogosult már nem ott vezeti számláját), az összeget belföldi forgalomban még tárgynapon és levonás nélkül vissza kell indítania a bankközi fizetési, illetve elszámolási rendszerbe.

Belföldi forgalomban, forintszámlák között végzett forintátutalásnál ez azt jelenti, hogy általában legkésőbb a megbízó számlájának *megterhelése* utáni második munkanapon visszaér a megbízó számlájára a megszűnt számlára átutalt összeg. (Ez a határidő csak akkor lehet hosszabb, ha az átutalásunk lebonyolítását végző hitelintézet közvetetten csatlakozik a zsíróhoz [lásd: 33. kérdés]).

Deviza- vagy nemzetközi forintutalás esetén, amennyiben a bank nem tudja jóváírni az átutalt összeget, vagy visszautalja azt, vagy adatpontosítást kér a fizetést küldő banktól és annak instrukciói szerint jár el.

50. Mi a teendő, ha a megbízó tévesen megadott bankszámlára utalta az összeget?

A *hitelintézetek* közzéteszik, hogy meddig vonható vissza az átutalási megbízás. Ha ez alatt az idő alatt derül ki, hogy téves bankszámlaszámot adott meg a megbízó, az átutalási megbízás visszavonható. Az átutalási megbízás visszavonásának rendszerint díja van, amit a hitelintézetek szintén meghirdetnek.

Ha az átutalási (vagy általánosságban fizetési) megbízás visszavonására meghatározott határidőt követően tudatosul, hogy a megadott bankszámlaszám téves, azért a hitelintézet nem felel, még akkor sem, ha a jogosult nevét helyesen adta meg a megbízó. Az átutalt összeg *jóváírását* ugyanis a hitelintézetnek a bankszámlaszám alapján kell megtennie, a hitelintézet nem köteles az átutalt összeg jóváírásakor a bankszámlaszám és a hozzá tartozó név helyességét ellenőrizni. A jogosult bankszámlaszámának, illetve általánosságban a megbízás szabályszerű kitöltése a megbízó felelőssége!

A jogosult hitelintézet a megbízó kérésére nem emelheti le az ügyfelének tévesen jóváírt összeget, így a megbízónak téves bankszámlaszámra átutalt összeg esetén inkább saját hitelintézete előtt ajánlatos ismertetnie a helyzetet. A megbízó hitelintézete a megbízás adatainak ellenőrzése után fel tudja venni a kapcsolatot az átutalási megbízáson feltüntetett jogosult hitelintézetével, majd a jogosult hitelintézete kísérletet tehet az átutalási megbízáson megjelölt jogosultnál az átutalt összeg visszaszerzésére. Tekintettel arra, hogy jogalap nélkül került a tévesen megadott bankszámlaszámra az átutalt összeg, a jóváírt bankszámla tulajdonosa köteles azt visszaszolgáltatni. Az eljárás meglehetősen összetett, így a megbízó számíthat arra, hogy hitelintézete a lebonyolításáért díjat számít fel.

51. Lehet-e bármifajta követelése a megbízónak, illetve a jogosultnak, ha a jogosult nem vagy csak késedelemmel kapta meg az átutalt összeget?

Igen, amennyiben a *hitelintézet* a fizetési megbízást késedelmesen teljesíti, a késedelem idejére késedelmi kamatot köteles a megbízónak fizetni. A megbízó követelheti a késedelmi kamaton felüli kárának megtérítését is. Ha az átutalási megbízás a hibás teljesítés következtében részben vagy egészben meghíúsult, a hitelintézet köteles a fizetési megbízás összegét vagy annak meghíúsult hányadát a megbízó kérésére maradéktalanul visszatéríteni.

Az *Európai Gazdasági Térség* valamely országából, illetve valamely ország pénznemében indított, legfeljebb 50 ezer euro összegű átutalások esetében, amennyiben a jogosult nem vagy nem határidőben (lásd: 35. kérdés) kapta meg a külföldről átutalt összeget, értesítenie kell a megbízót, aki kérelmezheti bankjánál, hogy írják jóvá számára (a megbízó bankszámlájára) az átutalás összegét, de legfeljebb 12 500 eurót. Ezenkívül a megbízó igényt tarthat a megbízás befogadásától a késedelmes *jóváírásig* terjedő időszakra (késedelmes idősakra) számított kamatra, a rá terhelt költség megtérítésére is. Mindezt a megbízó hitelintézete csak abban az esetben köteles jóváírni a megbízó számláján, ha a megállapodásban rögzített határidő alatt, vagy amennyiben ilyen nincs, nem úgy továbbította a jogosult hitelintézethez az átutalást, hogy az átutalás összege a befogadást követő 5. munkanapon megjelenjen a jogosult hitelintézet számláján.

A megbízó hitelintézete, amennyiben a teljesítési határidőt nem tartja be, a megbízó kérelme alapján írja jóvá a megbízó számláján az átutalás összegét (de legfeljebb 12 500 eurót), a megbízónak járó kamatot és a rá terhelt költséget. Ezért a megbízónak ügyelnie kell arra, hogy a megállapodásban rögzített határidő leteltét követően, vagy amennyiben ilyen nincs, a megbízás befogadásától számított 6. munkanaptól kérelmezze ezek jóváírását bankjánál (a megbízó hitelintézete a kérelem befogadásától számított 14. banki munkanapon belül köteles ezeket jóváírni).

A jogosult hitelintézete a jogosult bankszámláján akkor írja jóvá az átutalás összegét, valamint a késedelmes idősakra számított kamatot, ha az általa igénybe vett közvetítő miatt történt a teljesítés elmaradása vagy a késedelmes teljesítés.

Bármifajta követelésről csak akkor lehet szó, ha a teljesítés elmaradása, illetve annak késedelme

- nem külső, elháríthatatlan akadály (például: természeti katasztrófák, zavargások, sztrájk), valamint
- nem a megbízó vagy a jogosult hibája (például a megbízás hiányos, hibás kitöltése) miatt történt.

Természetesen mind a megbízó, mind pedig a jogosult köteles az átutalás összegét, de legfeljebb 12 500 eurót hitelintézetének visszautalni, ha időközben megérkezett a jogosult bankszámlájára az eredetileg átutalt összeg. A késedelem időszakára azonban a megbízó, illetve a jogosult is joggal tart igényt késedelmi kamatra (a jogosult hitelintézetének, amennyiben vonatkozó megállapodás nincs, az átutalt összeg megérkezését követő munkanap kell jóváírnia a jogosult bankszámláján az átutalás összegét, így ebben az esetben a késedelem időszaka a befogadástól eddig az időpontig tart).

52. Mire kell ügyelni interneten keresztül történő átutalásnál?

Az interneten keresztül kezdeményezett átutaláshoz az ügyfél elektronikus kódja: jellemzően felhasználói azonosító, illetve jelszó szükséges. Az elektronikus kódot az ügyfél köteles szerződészerűen használni és titokban tartani. A felhasználói azonosító és a jelszó mellett egyes *hitelintézetek* egyéb biztonságos azonosítási módszereket is alkalmazhatnak. (A jelszó generálása történhet ma már egyfajta kódgenerátorral, úgynevezett tokennel; számlavezetőnk küldhet sms-ben belépésként változó jelszót, illetve az azonosítás intelligens (csip)kártyával is lehetséges, ami digitális aláírással ellátott védelmet jelent.)

A hitelintézet által rendelkezésre bocsátott jelszót (amennyiben azt egyéb biztonságos azonosítási módszer nem egészíti ki) az első használat során le kell cserélni, ami biztonságunkat szolgálja. Ezt általában a rendszer ajánlja fel a felhasználó számára. Amennyiben egyéb biztonsági azonosítás nincs, a jelszócserét pénzforgalmunk biztonságos lebonyolítása érdekében számlavezetőnk bizonyos időközönként a továbbiakban is kérheti tőlünk.

A bank elektronikus kódról küldött értesítését ajánlatos megsemmisíteni. Amennyiben az internetes felület használatához általunk választott jelszó szükséges, azt tanácsos megjegyezni. Amennyiben ezt nem tesszük, mindenképp biztonságos helyen (ne a számítógép közelében) őrizzük, hogy illetéktelenek ne férhessenek hozzá.

- Interneten keresztül csak biztonságos helyről, megfelelő védelemmel – tűzfal, on-line vírusvédelemmel – ellátott számítógépről kezdeményezzünk átutalást, és ne adjunk lehetséget arra, hogy elektronikus kódunk használatakor a kódot más is láthassa!
- Biztonságunk érdekében ne válasszuk azt a lehetőséget, hogy gépünk megjegyezze a belépéshez szükséges jelszót! Tanácsos törölni a böngésző tárolóját is az internetes átutalás után, hogy illetéktelen személy ne tudjon adatainkkal visszaélni.
- Fontos, hogy elektronikus kódunkat soha ne adjuk meg telefonon, e-mailen vagy akár írásban; ilyen ígérennyel még a saját számlavezetőnk sem fordulhat hozzánk! Ha ilyen kérréssel találkozunk, akkor biztosak lehetünk abban, hogy ezt valójában nem a bankunk kéri, és azonnal értesíteni kell erről, hogy megtehesse az ilyenkor szükséges lépéseket (figyelemfelhívás, rendőrség értesítése, biztonsági lépések).
- Egyre gyakrabban fordul elő, hogy az adathalászat módszerével próbálnak ügyfelektől titkos adatokat kicsalni. A módszer lényege, hogy a bankja nevében e-mailt kap, amely adatfrissítésre hivatkozva egy linkkel (hivatkozással) elvezeti önt a bankja állítólagos, – a hivatalossal látszólag megegyező – honlapjára és bankja nevében kéri az azonosító adatok (felhasználói azonosító, jelszó) megadását. Soha ne adjunk meg ilyen kérésre semmilyen személyes adatot, így bankunk soha nem veszi fel velünk a kapcsolatot!

53. Mi a teendő, ha jogosulatlan műveletet észlel bankszámláján az ügyfél?

Az ügyfélnek azonnal jeleznie kell a számlavezető *hitelintézete* felé, ha jogosulatlan, vagy annak tűnő tranzakciót észlel a bankszámláján (például a bankjától kapott sms-ből értesül róla vagy illet fel a számlakivonatán). Közös tulajdonú vagy meghatalmazottal rendelkező számlák esetén első körben tisztázni érdemes, hogy esetleg nem a bankszámla társtulajdonosa, a meghatalmazott, illetve a bankszámla felett rendelkezésre jogosult egyéb személy bonyolította-e le a tranzakciót (lásd még: 12. kérdés).

Ezenkívül, elektronikus – például interneten, telefonon keresztül lebonyolított – szolgáltatás igénybevétele esetén, az ügyfél jogszabályból adódó kötelezettsége haladéktalanul bejelenteni, ha tudomására jut, hogy a felhatalmazása nélkül indított fizetési tranzakciót (például átutalást), vagyis jogosulatlan műveletet észlel a bankszámláján. A bejelentési kötelezettség kiterjed arra az esetre is, ha az ügyfél észreveszi, hogy az elektronikus szolgáltatás használatához szükséges elektronikus kódja illetéktelen személy tudomására jutott.

Az elektronikus szolgáltatásra vonatkozó szerződés (lásd: 11. kérdés), valamint a hitelintézetek internetes honlapja is tartalmazza, hogy hogyan, milyen telefonszámon tehet az ügyfél bejelentést.

A hitelintézet köteles gondoskodni arról, hogy az ügyfél bejelentési kötelezettségének a hét bármely napján, a nap bármely szakában eleget tehessen. A bejelentéssel egyidejűleg az ügyfélnek kérnie kell az elektronikus szolgáltatáshoz való hozzáférés letiltását. Ezt a számot érdemes feljegyezni, továbbá külföldre utazás előtt tanácsos előre tájékozódni az illető országból ingyenesen hívható telefonszámról.

- Az elektronikus szolgáltatás használatához szükséges elektronikus kódot (esetleg az elektronikus kód generálásához szükséges berendezést) gondosan őrizzük és használjuk, fokozottan ügyeljünk arra, hogy kódjainkhoz illetéktelenek ne férhessenek hozzá!
- Amennyiben szükséges, a bejelentést haladéktalanul tegyük meg, és azonnal kezdeményezzük az elektronikus szolgáltatáshoz való hozzáférés letiltását, illetve új kód részünkre történő kiadását!

Amennyiben a fentieket szem előtt tartjuk, az elektronikus szolgáltatás jogosulatlan használatából eredő, az ügyfél által viselendő kár mértéke jogszabály alapján korlátozott (lásd: 54. kérdés).

Be kell jelenteni továbbá a számlavezetőnél azt is, ha az ügyfél személyazonosító okmánya elveszett (vagy ellopták), csökkentve annak kockázatát, hogy azzal illetéktelenek vissza tudjanak élni (általában a számlaszerződések tartalmazzak erre vonatkozó előírást).

54. Kit terhel az elektronikus szolgáltatás jogosulatlan használatából eredő kár?

Az elektronikus (például interneten, telefonon keresztül lebonyolított) szolgáltatásra vonatkozó szerződés tartalmazza az ügyfél haladéktalan bejelentési kötelezettségét arra az esetre, ha az ügyfél jogosulatlan műveletről szerez tudomást vagy az elektronikus szolgáltatás használatához szükséges elektronikus kód illetéktelen személy tudomására jutott. A bejelentéssel egyidejűleg az ügyfélnek kérnie kell az elektronikus szolgáltatáshoz való hozzáférés letiltását.

A bejelentés megtételét követően keletkezett kárt a hitelintézet legfeljebb 15 millió forint erejéig viseli; jogszabály nem rendelkezik arról, hogy kit terhel az ezen összeg feletti kár.

Amennyiben az elektronikus szolgáltatást jogosulatlanul használják, a bejelentést megelőzően bekövetkezett kárt az ügyfél legfeljebb 45 ezer forint erejéig viseli, az ezen felüli összeg a hitelintézet vesztesége. Ezért haladéktalanul jelentsük be, ha jogosulatlan műveletet észlelünk számlánkon, vagy elektronikus kódunk illetéktelen személy tulajdonába jut!

Az elektronikus szolgáltatást nyújtó hitelintézet jogszabályban előírt felelőssége, hogy a bejelentést követően minden tőle elvárható intézkedést megtegyen az elektronikus szolgáltatás további használatának megakadályozása érdekében, még akkor is, ha az ügyfél megszegte a hitelintézetével kötött szerződés elektronikus kód őrzésére, használatára vonatkozó előírásait. Amennyiben nem így jár el, a mulasztása miatt bekövetkezett kárt viselnie kell. Abban az esetben is a hitelintézeté a felelősség, ha neki felróható technikai-műszaki hiba miatt az ügyfél nem tud eleget tenni bejelentési kötelezettségének.

A hitelintézet mentesül a kárviselés alól, ha bizonyítja, hogy a kár az ügyfél szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása miatt következett be. A jogszabály nem rendelkezik arról, hogy pontosan mit jelent a szándékos vagy súlyos gondatlanság, ennek mérlegelése az elektronikus szolgáltatást nyújtó hitelintézet, jogvita esetén a bíróság hatáskörébe tartozik.

Abban az esetben, ha az illetéktelen személy olyan műveletet hajt végre, amely nem az ügyfél megbízásán alapul, a teljes kár a hitelintézetet terheli. A kárösszeg ebben az esetben magában foglalja a művelet összegén felül a kamatot is. Ez utóbbi a művelet végrehajtásának időpontja és a jogosulatlan összeg ügyfél számlájára történő visszaírása közötti időszakra jár.

55. Hogyan és kinél lehet reklamálni panasz esetén?

Amennyiben számlavezetőnk pénzügyi szolgáltatásával kapcsolatban panasz, vitás kérdés merül fel, első körben mindenképp forduljunk számlavezetőnkhez! Ezt általában a hitelintézet ügyfélszolgálatán keresztül tehetjük meg, melyet minden hitelintézet köteles működtetni.

A hitelintézet köteles a panasz ügyintézésének helyét, az ügyfélszolgálat működési rendjét, ügyfél-fogadási idejét, az ügyfélszolgálat elérhetőségét (telefon, levelezési cím, e-mail cím) ügyfelei tudomására hozni és könnyen elérhetővé tenni. Ez azt jelenti, hogy többek között lehetőséget kell biztosítani az ügyfélnek arra, hogy telefonon és elektronikusan is tudjon személyes ügyintézéshez időpontot foglalni, illetve az ügyintézés az ügyfél részére ésszerű időn belül kell biztosítani. A panasz benyújtásának és elintézésének módját általában a szerződési feltételek tartalmazzák, így azt a hitelintézet szintén köteles az ügyfelek számára könnyen elérhető módon közzétenni. A hitelintézetek tájékoztatása általában kiterjed arra is, hogy az ügyfél milyen egyéb szervezethez fordulhat abban az esetben, ha a panaszt a hitelintézet elutasítja.

Az ugyanis, hogy panasszal élünk, automatikusan nem jelenti annak elfogadását. Előfordulhat, hogy hitelintézetünk azt elutasítja. Amennyiben ezt teszi, az ügyfélszolgálatnak az elutasítást írásban, indoklással ellátva, jogszabály szerint 15 napon belül kell megtennie, kivéve, ha a fogyasztó panaszát személyesen jelenti be és a hitelintézet az abban foglaltaknak nyomban eleget tesz.

- A panaszok egy része megelőzhető, ha már a szerződéskötés, illetve az adott szolgáltatás igénybevétele előtt alaposan tájékozódunk a hitelintézet által alkalmazott szerződési feltételekről, szabályokról, eljárásokról. Ezért mindig szenteljünk kellő figyelmet ezek tanulmányozására!
- Panasszal harmadik szervezethez csak akkor fordulhatunk, ha számlavezetőnket panaszunkkal már korábban megkerestük, és ő azt elutasította. Ezt a továbbiakban dokumentált módon igazolni is kell, így panaszunkkal első körben mindenképp számlavezetőnk-nél éljünk!

Amennyiben panaszunk elutasításra talál, lehetőség van arra, hogy az ügyfél harmadik szervezethez (például békéltető testülethez) forduljon, amely szervezet képes lehet a vitás ügyet bíróság igénybevétele nélkül rendezni. Erről, illetve általánosságban a fogyasztói jogok érvényesítéséről részletesen a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény rendelkezik.

Magyarországon – a kiadvány készültekor – a pénzforgalmi jogszabályok betartásának ellenőrzése megosztva a Magyar Nemzeti Bank (MNB) és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) illetékességébe tartozik. A hitelintézetek elsődleges törvényességi felügyeletét a PSZÁF (1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) látja el, tehát hozzájuk lehet írásos fogyasztói bejelentéssel, illetve panasszal fordulni (szükség esetén ők fogják az MNB illetékességébe tartozó kérdésekben az MNB-t megkeresni).

A PSZÁF elérhetősége:

- Központi levélcím: 1535 Budapest, 114. Pf. 777.
- Központi telefon: (36-1) 489-9100
- Központi fax: (36-1) 489-9102

Az „Átutalások” című kiadvány készítése idején hatályos, az átutalási forgalom szempontjából fontos jogszabályok

- 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről
- 2007. évi CXXXV. törvény a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről
- 2007. évi CXXXVI. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról
- 227/2006. (XI. 20.) Kormányrendelet a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről
- 21/2006. (XI. 24.) MNB rendelet a pénzforgalom lebonyolításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 1781/2006/EK rendelete (2006. november 15.) a pénzátutalásokat kísérő megbízási adatokról
- Az Európai Parlament és a Tanács 2560/2001/EK rendelete (2001. december 15.) a határokon átnyúló, euróban történő fizetésekről

Fogalmi meghatározások

ATM (Automated Teller Machine) = bankjegykiadó automata: egy olyan berendezés, amely lehetővé teszi a mágnescsikkal vagy csippekkel ellátott kártyával rendelkező ügyfél számára, hogy – miután PIN-kódjával igazolta, hogy a kártya jogos birtokosa – különféle banki szolgáltatásokat vegyen igénybe anélkül, hogy felkeresne egy bankfiókot. Ilyen szolgáltatás lehet például: készpénzfelvétel a kártya mögött álló számláról, a számlaegyenleg ellenőrzése, átutalások indítása, pénzbefizetés a bankszámlára, mobiltelefon egyenlegének feltöltése.

Azonnali beszedés: Az azonnali beszedési megbízással a jogosult megbízza a bankszámláját vezető hitelintézetet, hogy bankszámlája javára, a kötelezett bankszámlája terhére meghatározott összeget szedjen be. Az azonnali beszedési megbízás alapulhat jogszabályon, felhatalmazó levélen, illetve váltón. Jogszabályon alapuló (például adóvégrehajtásra, gyermektartási díj iránti végrehajtásra irányuló) azonnali beszedési megbízást a hitelintézet a kötelezett rendelkezése (előzetes felhatalmazása) nélkül köteles teljesíteni.

Bankszámla: a Polgári Törvénykönyv 529. §-a szerinti bankszámlaszerződés alapján megnyitott számla, amely elnevezésétől és pénznemétől függetlenül a számlatulajdonos pénzköveteléseinek és pénztartozásainak nyilvántartására, kezelésére szolgál, és amelynek terhére vagy javára – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a pénzforgalmi jogszabályban meghatározott bármely fizetési mód (például egyszerű átutalás, csoportos beszedés) alkalmazható.

Bankszámlaszerződés: lásd I. fejezet 8. kérdés.

Bankszámlaszám: lásd pénzforgalmi jelzőszám.

Bankközi Klíring Rendszer: lásd III. fejezet 30. kérdés.

BIC-kód (Bank Identifier Code): lásd II. fejezet 20. kérdés.

BKR: Bankközi Klíring Rendszer

Csoportos beszedés: A jogosult az azonos jogcímen kötegelve benyújtott beszedési megbízások átadásával megbízza a számlavezető hitelintézetét, hogy meghatározott összeget a bankszámlájára (bankszámlája javára) a kötelezettek bankszámláiról (azok terhére) szedjen be oly módon, hogy a csoportos beszedési megbízáson feltünteti a *terhelési napot* is.

Ez esetben a kötelezettnek a fizetés teljesítése érdekében két teendője van. Egyrészt gondoskodnia kell a teljesítéshez szükséges fedezet biztosításáról, másrészt, előzetesen felhatalmazást kell adnia számlavezető hitelintézete részére, hogy hitelintézete a bankszámlájáról „le tudja emelni” a csoportos beszedés összegét (a közüzemi szolgáltatás, biztosítás díját vagy egyéb, a szolgáltatóval kötött szerződésből fakadó díjat).

A felhatalmazásban nem kötelező, de megadható, milyen gyakorisággal jelentkezik a fizetés és lehetőség van teljesítés felső összeghatárának kikötésére is, ami azt jelenti, hogy a számlavezető hitelintézet csak az ezen összeghatárt nem meghaladó összegű csoportos beszedést teljesíti. A csoportos beszedési megbízás tehát akár a felhatalmazás gyakori módosítása nélkül is alkalmas lehet változó összegű fizetések teljesítésére.

Egységes Euro Pénzforgalmi Térség (SEPA): Az eurobankjegyek és -érmék 2002. évi bevezetése óta az euroövezet (azok az országok, ahol az euro a törvényes fizetési eszköz) államainak polgárai bármely, az övezetbe tartozó országban fizethetnek ugyanazzal a pénzzel, amellyel a saját hazájukban fizetnek. Következő lépésben a cél az, hogy ehhez hasonló megvalósuljon a készpénz nélküli fizetések terén is. Ez azt jelenti, hogy egyetlen bankszámláról, azonos kondíciókkal lehessen készpénz nélküli fizetéseket (pl. átutalás, bankkártya-műveletek) lebonyolítani, függetlenül attól, hogy az euroövezet, illetve az Európai Unió mely országából kezdeményezik a fizetést, illetve hol vezetik a számlatulajdonos számláját. Ez az Egységes Euro Pénzforgalmi Térség célja.

A „SEPA” gyűjtőfogalmat is jelöl, földrajzilag az Európai Unió országaira, valamint a következő országokra terjed ki: Izland, Norvégia, Liechtenstein és Svájc.

Az említett cél (azonos feltételek melletti fizetés) elérését szolgálja a sztenderd fizetési modellek és keretszabályok kialakítása és elterjesztése.

A SEPA átutalási modell (SEPA Credit Transfer Scheme – SCT) az euróban denominált átutalásokra határoz meg közös szabály- és eljárásrendszert. Ez azonos színvonalú szolgáltatás nyújtását jelenti egy előre meghatározott időkereten belül, amelyet a modellben részt vevő pénzügyi intézményeknek az átutalások lebonyolításánál minimálisan be kell tartaniuk.

A kiadvány készültekor 12 hazai hitelintézet írta alá a modellhez csatlakozási dokumentumot. Ezzel azt vállalták, hogy fogadó, illetve indító bankként 2008 végéig ügyfeleik rendelkezésére bocsátják a SEPA-átutalást. Az átutalás végrehajtására maximum három nap áll rendelkezésre a pénzforgalmi szolgáltatási irányelv vonatkozó előírása értelmében, a kiadvány készültekor. Az átutaláshoz továbbá az IBAN és a BIC használata kötelező.

A SEPA-ról bővebben az MNB „Az egységes euro pénzforgalmi térség – SEPA” című 2008. évi kiadványában olvashat.

Európai Gazdasági Térség (EGT): Az Európai Unió (EU), valamint Izland, Liechtenstein és Norvégia által 1992-ben létrehozott és 1994-ben életbe lépett közös piac.

Európai Unió (EU): Európai integráció, melynek jelenleg 27 tagállama van. Ezek: Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország.

Értéknapi: Az a nap, amelyet a hitelintézet a fizetési műveletek tekintetében kamatszámítás szempontjából figyelembe vesz.

GIRO Zrt.: Hitelintézeti elszámolóházként a Bankközi Klíring Rendszert működtető intézmény.

Hitelintézet: Pénzügyi szolgáltatásokat végző pénzügyi intézmény, amely legalább betétet gyűjt vagy más visszafizetendő pénzeszközt fogad el a nyilvánosságtól, valamint hitelt és pénzkölcsönt nyújt.

Hitelintézet lehet bank, szakosított hitelintézet, szövetkezeti hitelintézet (takaréék-, illetőleg hitel-szövetkezet).

IBAN (International Bank Account Number): lásd II. fejezet 20. kérdés.

Jóváírás: a bankszámla egyenlegének növelése, amikor a hitelintézet az ügyfél bankszámlájára meghatározott összeget rátesz.

Készpénzáttutalási megbízás: A hétköznapiakban gyakran csak „sárga csekk” néven emlegetett készpénzáttutalási megbízással egy számlatulajdonos javára teljesíthető készpénzbefizetés a postán vagy hitelintézetnél (a készpénzáttutalási megbízás valójában nem tekinthető csekknek, így ilyen elnevezése sem indokolt). Ez azonban semmiképp sem keverendő össze a kiadványban bemutatott áttutalási módokkal! Fontos különbség, hogy a készpénzáttutalási megbízás esetén, ahogy a neve is tartalmazza, nem bankszámláról történik az áttutalás, ezért a különböző számlák (például villany-, telefonszámla) kifizetéséhez akár jelentős összegű készpénzt kell magunknál tartani. Bankszámlával csak a jogosultnak (például Gázműveknek, illetve annak a közüzemi szolgáltatónak) kell rendelkeznie, akinek a javára befizetjük a készpénzt, és akinek a bankszámláján a postai elszámolás-forgalmi rendszeren megérkező összeget majd jóváírják.

Konverzió: lásd II. fejezet 15. kérdés

Könyvelési nap: Az a nap, amikor a fizetési művelet az ügyfél bankszámláján rögzítésre kerül.

Megbízó: A jogosult részére történő fizetési megbízás teljesítésére rendelkezést adó ügyfél.

Minősített elektronikus aláírás: olyan, az aláíró egyedi azonosítására alkalmas elektronikus aláírás, amelynek segítségével az ilyen módon aláírt elektronikus dokumentumon végrehajtott módosítás érzékelhető, és amelyet az aláíró biztonságos aláírás-létrehozó eszközzel hozott létre, valamint amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki.

Nemzetközi bankszámlaszám: lásd IBAN.

Pénzforgalmi bankszámla: A pénzforgalom lebonyolításáról szóló 21/2006. (XI. 24) MNB rendelet által meghatározott azon belföldi bankszámla, amelyet a számlatulajdonos vállalkozási tevékenységével kapcsolatos pénzforgalmának lebonyolítása céljából törvényben vagy kormányrendeletben megállapított kötelezettség alapján nyit – ideértve a pénzforgalmi MNB-rendelet értelmében rendelkezései között nevesített eseteket –, továbbá az a bankszámla, amely a számlatulajdonos rendelkezésének megfelelően kifejezetten pénzforgalmi bankszámlaként kerül megnyitásra.

Pénzforgalmi jelzőszám: 16 (2x8) vagy 24(3x8) karakterből álló numerikus karaktert tartalmazó számsor, amelyet a hitelintézet a pénzforgalmi MNB-rendelet 3. § (2)–(5) bekezdéseiben foglalt szabályok figyelembevételével szabadon alakít ki.

SEPA (Single Euro Payment Area): lásd Egységes Euro Pénzforgalmi Térség.

STEP2: Az Euro Banki Társulás (EBA) által működtetett pán-európai fizetési rendszer, melyet a kis összegű euroátutalások tömeges és olcsó teljesítésére hoztak létre. A rendszer az Európai Gazdasági Térségben bejegyzett hitelintézetek közötti, legfeljebb 50 ezer euro összegű euroátutalások elszámolására használható.

Az MNB közvetlen tagja a STEP2-rendszernek, a rendszerben azzal a céllal szerzett tagságot, hogy biztosítsa valamennyi magyarországi bankszámla címezhetőségét a STEP2-rendszeren keresztül, ami azt jelenti, hogy az MNB olyan számlákra is továbbít ilyen átutalásokat, amelyek számlavezetője nem tagja a STEP2-rendszernek. A szolgáltatást az MNB a GIRO Elszámolásforgalmi Zrt., mint technikai segítő közreműködésével HUNSTEP2 néven nyújtja.

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication): pénzügyi intézmények által tulajdonolt nemzetközi szervezet, amely egy olyan hálózatot üzemeltet, ami lehetővé teszi fizetési és egyéb pénzügyi üzenetek továbbítását pénzügyi intézmények között az egész világra kiterjedően. A SWIFT-üzenet csak egy rendelkezés a pénzösszegek továbbításáról, maga a pénzösszeg különböző fizetési rendszereken vagy levelező banki kapcsolatokon keresztül kerül átutalásra. A SWIFT által működtetett kommunikációs rendszerben az intézmények, illetve hitelintézetek címezhetőségét a BIC-kód biztosítja.

SWIFT-kód: lásd BIC-kód.

Számlatulajdonos: a számlavezetővel számlaszerződést kötő fél, továbbá az a szervezet, amelynek a számlavezető jogszabály alapján számlát vezet.

Teljesítés napja: lásd III. fejezet 22. kérdés.

Terhelés: a bankszámla egyenlegének csökkentése, amikor a hitelintézet az ügyfél bankszámlájáról meghatározott összeget levesz.

Terhelési nap: az a nap, amikor az ügyfél pénzügyi intézménynél nyilvántartott követelését a fizetési megbízás szerinti összeggel csökkentik.

VIBER (Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer): lásd III. fejezet 30. kérdés.

Zsíró: lásd Bankközi Klíring Rendszer.

A pénzforgalomról mindenkinek 2.

Átutalások

2008

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegy út 19-21.